

**Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет**

**«Затверджую»
Проректор ЗВО з науково-педагогічної та
лікувальної роботи
д.мед. н., професор Василь ПОГОРІЛИЙ**

31 серпня 2023 р.

**Методичний комплекс з спеціальності
“Дитяча хірургія”**

Вінниця – 2023

I.

План комплексних контрольних запитань з спеціальності „Дитяча хірургія”

Гнійно-запальні захворювання у дітей

- Які форми омфаліту у новонароджених Ви знаєте?
  - *Простий
  - *Флегмонозний
  - *Некротичний
  - Виразковий
- Назвіть найбільш розповсюджений шлях проникнення інфекції при сепсисі у дітей?
  - Лімфогенний
  - Гематогенний
  - Контактний
  - *Через пупкову рану
- Яке захворювання може бути наслідком перенесеного омфаліту в періоді новонародженості?
  - Пупкова грижа
  - Бешиха
  - *Портальна гіпертензія
- З якими захворюваннями проводять диференційний діагноз при мокнучому пупку у новонароджених?
  - *Кальциноз пупка
  - *Повна нориця пупка
  - *Фунгус
- Через скільки часу виконується перша перев'язка дитини після операції з приводу некротичної флегмони новонароджених ?
  - 24 год
  - 12 год
  - *4-6 год.
- Яке знеболення краще виконувати при некротичній флегмоні новонароджених?
  - Інтубаційний наркоз
  - Місцева анестезія
  - *Внутрішньовенний наркоз
- Які форми некротичної флегмони новонароджених ви знаєте?
  - *Місцева
  - *Токсико-септична
  - Контактна
- Яке дренивання застосовується на операції з приводу некротичної флегмони новонароджених ?
  - *Марльова пов'язка з гіпертонічними розчинами

*Постановка мікроірригаторів

*Системи активної аспірації

Вроджена патологія шлунково-кишкового тракту

- Який характер блювотних мас при вродженому пілоро-стенозі

- *Без домішок жовчі застоїним шлунковим вмістом

- З домішками жовчі

- Калова блювота

- Який характер блювотних мас при атрезії стравоходу?

- *Піністі виділення ротом і носом кожні 15-30 хвилин після народження

- * Білого або жовтого кольору

- Блювота з домішками жовчі

- Нагадує запах сечі

- Як своєчасно і правильно поставити діагноз атрезії стравоходу?

- *Зондування шлунку, одразу після народження (до годування
  - Чекати результатів годування

- Провести рентгенограму органів грудної клітки

- Терміни ранньої діагностики вродженої діафрагмальної грижі?

- *Після 24 тижня

- *В першу одну-дві доби після народження

- По виникненню асфксії

- На що вказує блювота і перистальтика на передній черевній стінці у дітей різного віку?

- Вроджений гідронефроз

- *Непрохідність травного тракту

- На травму ЦНС

- На вроджену ваду серця

Гострий гематогенний остеомієліт та гострий апендицит у дітей

- Які форми гострого гематогенного остеомієліту ви знаєте згідно класифікації Т.П.Краснобаєва та клініки?

- *Локальна

- Токсикоз-септична

- *Токсична

- *Септико-піємічна
  - генералізована

- Назвіть стадії остеомієлітичної флегмони при гострому гематогенному остеомієліті у дітей ?

- Підшкірного абсцесу

- Міжм'язового абсцесу

- *Параосальної флегмони

- *Підокістної флегмони

- *Внутрішньокісткової флегмони

- Вкажіть основні інтраопераційні ознаки стадії внутрішньокісткової флегмони гострого гематогенного остеомієліту, що підтверджуються при функції?
  - *Підвищення внутрішньокісткового тиску
  - *Гній з кістково-мозкового каналу
  - Гемолізована кров з кістково-мозкового каналу
- Вкажіть основні інтраопераційні ознаки стадії параосальної флегмони гострого гематогенного остеомієліту у дітей при пункції
  - *Симптом «оголеної кістки»
  - *Гній кістково-мозкового каналу виходить під тиском
  - *Гній під окістям
- Які основні методи інструментальної діагностики гострого гематогенного остеомієліту локалізації?
  - Порівняльна рентгенографія ураженого сегмента в двох проекціях
  - УЗД діагностика
  - Пункція м'яких тканин і метафазу в уражених ділянках
- Назвіть основні прийоми об'єктивного локального обстеження дітей при постановці діагнозу гострий гематогенний остеомієліт.
  - *Глибока пальпація метафізу ураженого сегменту
  - *Перкусія ураженого метафазу
  - Вимірювання в динаміці об'єму сегменту
  - Вимірювання місцевої температури в місцях болючості
- Які теорії виникнення гострого гематогенного остеомієліту ви знаєте?
  - *Судинна або емболічна
  - *Нейрогенна
  - *Інфекційно-алергічна
  - *Травматична
- Які теорії виникнення гострого апендициту у дітей ви знаєте?
  - *Аліментарна
  - *Нейросудинна
  - *Інфекційна
  - *Полі етіологічна
  - *Механічна
- Які симптоми гострого апендициту ви вважаєте основними ознаками даного захворювання?
  - *Локальний, здебільшого постійний біль в правій половині живота
  - *Наявність симптомів подразнення очеревини
  - *Симптоми відштовхування руки або приведення стегна при огляді хворого в фізіологічному сні
- Назвіть симптоми подразнення очеревини при гострому апендициті.
  - *Відставання черевної стінки в акті дихання
  - *Напруга м'язів черевної стінки

*Симптом Щоткіна

*Симптом дозованої перкусії по животу

*Кашльовий симптом

*Симптом Воскресенського

• Які допоміжні методи обстеження у неспокійних дітей з підозрою на гострий апендицит?

*Обстеження в фізіологічному сні

*Обстеження під медикаментозним сном

*Рентгенографія органів черевної порожнини

УЗД

Невідкладна хірургія дитячого віку

• Які характеристики мелени при кровотечі з дивертикула Меккеля?

*Раптовість

*Велика кількість крові

*Колір гнилої вишні

*Без згустків крові

*Наявність слизу у великій кількості

• Яка локальна симптоматика незащемленої пахової грижі?
 • Наявність м'якоеластичного пухлинного утворення в паховій ділянці

*Потовщення елементів сім'яного канатику на стороні ураження

*Розширення зовнішнього кільця пахового каналу

Позитивний симптом кашльового поштовху

• Який характер закрів при хворобі Гіршпрунга?

*Після введення докорму

При не вживанні молочної їжі

При вживанні кисло-молочних продуктів

• Яке захворювання найчастіше ускладнюється спайковою непрохідністю у дітей?

Пухлини живота

Кишкові кровотечі

*Гострий апендицит

• Які захворювання включає в себе синдром набряку та гіперемії мошонки?

*Неспецифічний орхоепідидіміт

*Травма яєчка

*Перекут гідатиди Морганьї

*Заворот яєчка

Тумор яєчка

Алергічний набряк мошонки

• Яка тактика при підтвердженні синдрому набряку та гіперемії калитки у дітей?

*Термінова операція

Консервативне лікування антибіотиками

Накладання суспензорію

Місцеві мазкові пов'язки

Онкологія дитячого віку

- Який характер болю при саркомі Юінга?
  - *Нічний біль в проекції пухлини
  - Днівний біль в проекції пухлини
  - Свербіння в проекції пухлини
- Які ознаки злоякісної пухлини шкіри?
  - *Зміна кольору
  - *Збільшення в розмірах
  - *Поява свербіння в ділянці пухлини
  - *Поява інфільтрації та болю в ділянці пухлини
  - *Поява дочірніх ділянок
- Які клінічні ознаки пухлини Вільямса у дітей?
  - *Гематурія
  - *Збільшення в обсязі живота
  - *Поява проявів загальної інтоксикації
  - *Симптом пухлини в животі
  - *Втрати маси тіла

Дитяча ортопедія та травматологія

- Який спосіб лікування переломів стегнової кістки найбільш часто застосовується у дітей віком до 3 років?
  - *Витяжіння по Шеде
  - Скелетне витяжіння
  - Закрита репозиція
  - Відкрита репозиція
  - Гіпсова іммобілізація
- Які види переломів кісток верхньої кінцівки найбільш типові для дитячого віку?
  - *Епіфізіоліс
  - Підокісний
  - Остеоепіфізіоліз
- Коли при двобічних вроджених вивихах стегна діти починають ходити?
  - *Після 1-го року
    - В 10 місяців
    - В 12 місяців
    - В 3 роки
    - Не ходить
- Який спосіб лікування застосовують у дітей з важкою формою клишоногості після народження?
  - *Етапне гіпсування
  - Оперативне лікування
  - Одномоментна редресація
  - Масаж м'язів
  - Фізіотерапевтичне лікування

- Яку операцію виконують при неефективному консервативному лікуванні вродженої м'язової кривошії?
  - *Операція за Микуличем
  - Операція за Зацепіним
  - Операція за Гіргаладзе
- Які основні симптоми вродженого вивиху стегна у новонароджених?
  - *Відносне вкорочення кінцівки
  - *Обмеження відведення стегна
  - *Симптом Маркса-Ортолано
- В якому віці найкращі результати консервативного лікування вродженого вивиху стегна?
  - В шкільному віці
  - *В перший місяць життя
  - Після року
- Торакальна хірургія***
  - Які симптоми свідчать про напружений піопневмоторакс?
    - *Тахіпноє
    - *Акроціаноз
    - *Зміщення межистіння
  - Який метод своєчасної діагностики синдрому внутрішньогрудної напруги при БДЛ у дітей?
    - *Рентгенологічний
    - УЗД
    - *Плевральна пункція
- Невідкладна хірургія дитячого віку***
  - Тактика при защемленій паховій грижі у дівчаток?
    - *Оперативне лікування
    - Тепла грілка
    - Введення спазмолітиків
  - Де визначається інвагінат на початку захворювання?
    - *Праве підребір'я
    - Ліве підребір'я
    - Ліва клубова ділянка
  - Тактика при неускладнених пуповинних грижах діаметром до 8 см. і більше у доношених новонароджених?
    - *Консервативна терапія
    - Оперативне лікування
  - Яка тактика при гострій затримці сечовиділення у дітей?
    - УЗД
    - Нагляд педіатра
    - *Зондування катетером уретри і сечового міхура
  - Які методи діагностики лімфаденіту ви знаєте?
    - Нагляд інфекціоніста
    - *УЗД - діагностика

* Пункція лімфоузла

II.

Пояснювальна записка до пакету комплексних контрольних робіт для проведення самоаналізу з спеціальності «Дитяча хірургія»

Пакет комплексних контрольних робіт розроблений у відповідності з наказом Міністерства охорони здоров'я України №50 від 6 березня 1996 року „Про затвердження переліку спеціальностей та строки навчання в інтернатурі випускників медичних і фармацевтичних вищих навчальних закладів і вказівкою Міністерства охорони здоров'я України від 15 березня 1996 року №76, а також робочою програмою кафедри дитячої хірургії Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова. Пакет складається з 30 варіантів, які вміщують наступні розділи: гнійно-септичні захворювання м'яких тканин у дітей, вроджена патологія шлунково-кишкового тракту, гострий гематогенний остеомієліт і гострий апендицит, невідкладна хірургія дитячого віку, онкологія дитячого віку. Питання варіантів поставлені чітко, що дає можливість конкретно відповісти на те чи інше питання.

Застосування цього пакету варіантів передбачає виявити рівень знань інтернів. Запропонований комплект комплексних контрольних робіт має теоретичне та практичне підґрунтя знань з важливої клінічної дисципліни – дитячої хірургії та дає можливість інтернам застосовувати свої знання з лікування дітей раннього віку та дітей з вищенаведеною патологією. Сприяє створенню у інтернів переконань в тому, що теоретичні знання, набуті навички роботи з хворими дітьми, параклінічні методи дослідження є реальним шляхом формування логічного мислення, вміння поставити вірний діагноз та призначити необхідне обстеження та лікування.

Пакет ККР розроблений колективом кафедри дитячої хірургії, узгоджений з робочими програмами для лікарів-інтернів.

III.

Структура та зміст дисципліни

Мета та завдання дисципліни. Головною метою дисципліни є формування лікаря дитячого хірурга, володіючого професійним знанням і практичними навиками, які дають право працювати йому у якості ординатора дитячого хірургічного відділення стаціонару та поліклініки.

Завданням першого року навчання є оволодіння ними основних практичних навичок та маніпуляцій, які дозволяють інтерну під керівництвом досвідченого хірурга їх виконувати. Завданням на базі стажування інтерн знайомиться з роботою на ній, працює дитячим хірургом під керівництвом зав. відділенням або лікаря вищої кваліфікаційної ка-

тегорії, удосконалює та поглиблює отримані раніше знання, уміння і практичні навички з спеціальності, приділяючи при цьому особливу увагу операційній техніці при різного виду оперативних втручань у дітей. Завданням на другому році навчання є завершення формування дитячого хірурга, навчити його більш складним методам обстеження і хірургічної тактики при різних захворюваннях, аномаліях розвитку, вадах і травмах у дітей, підготувати його до самостійної роботи як дитячого хірурга.

**Тематичний план лекцій, практичних занять
1-го року навчання на кафедрі (6 міс.) всього 936 годин**

Код курсу	Назва теми	Кількість годин			
		Всього	Л	С	Практика
1	2	3	4	5	6
1.1	Антисептика та асептика, організація роботи перев'язочної та операційної.	8	2	2	4
1.2	Антисептика, розчини, що застосовуються	4	-	-	4
1.3	Асептика (стерилізація інструментів, білизни, печаток та шовного матеріалу)				
1.4	Підготовка рук хірурга до операції (способи миття рук та підготовка операційної)	6	-	2	4
	Підсумкове заняття	2			
Всього:		24	2	6	16
2.1	Структура захворювань. Робота в приймальному відділенні. Особливості хірургії дитячого віку. Прийомне відділення, призначення його функції.	20	-	2	18
2.2	Спеціальні методи дослідження	10	-	2	18
2.3	Травмотологічний пункт, його призначення, документація	20	-	2	18
	Підсумкове заняття	2			
Всього:		50	-	6	44
3.1	Організація клінічної до-	30	2	2	26

	помоги хірургічним хворим. Документація.				
3.2	Диспансеризація. Принцип реабілітації хірургічних та ортопедотравматологічних хворих.	30	2	2	26
3.3	Дитячий травматизм. Проведення санітарно-освітньої роботи. Документація.	20	2	4	14
	Підсумкове заняття	2			
Всього		80	2	8	70
4.1	Питання переливання крові. Техніка переливання крові і кровозамінників	30	4	2	24
5. Гнійна інфекція в хірургії					
5.1	Загальні питання гнійної інфекції	30	4	2	24
5.2	Анаеробна інфекція	10	2	2	6
5.3	Клінічні прояви гнійно-септичних захворювань. Особливості розвитку гнійно-септичних захворювань в різних вікових групах. Лікування гнійно-септичних захворювань у дітей.	30	4	4	22
5.4	Гнійна рана. Фази раневого процесу, дренування гнійних ран				
5.5	Антибактеріальна терапія. Методи антибіотико терапії	20	4	4	12
5.6	Хірургічний сепсис, класифікація, диференційна діагностика. Принципи і методи лікування.	10	2	2	6
5.7	Гнійні захворювання тканин. Фурункул, карбункул, фурункульоз, лімфаденіт, аденофлегмона, принципи лікування.	10	2	2	6
5.8	Росисте захворювання, етіологія, клінічні прояви, ускладнення.	6	2	2	2
5.9	Гнійне запалення китиці	10	2	2	6
	Підсумкове заняття	2			

Всього		126	22	20	84
6.1	Опіки тіла. Організація невідкладної допомоги хворим на 1 етапі	30	2	2	26
6.2	Опікова хвороба. Опіковий шок	30	2	2	26
6.3	Опікова токсемія	18	2	2	14
6.4	Опікова септикоцемія	14	2	2	10
6.5	Опіковий сепсис	14	4	4	6
6.6	Опіковий сепсис	14	2	2	14
6.7	Хімічні опіки та рубцьові звуження	12	2	2	8
6.8	Місцеві лікування опіків	12	2	2	8
6.9	Відмороження	10	2	2	6
	Підсумкове заняття	2			
Всього		154	20	20	114
7.1	Гострий апендицит і його ускладнення	16	4	4	8
7.2	Перитоніт. Класифікація. Доопераційна підготовка та післяопераційне ведення хворого	14	4	6	4
7.3	Відметений перитоніт	12	4	4	4
7.4	Ускладнення післяопераційного періоду. Лікування	8	4	2	2
7.5	Злуковопаретична кишкова непрохідність. Евентерація кишківника. Кишкові норичі	10	4	2	4
7.6	Післяопераційний перитоніт	6	2	2	2
7.7	Непрохідність кишківника. Класифікація. Динамічна, механічнаЮ обтураційна, змішана.	10	4	2	4
7.8	Показання до резекції кишківника	6	2	2	2
7.9	Декомпресія кишківного тракту	10	4	2	4
7.10	Ускладнення після операції	2	-	-	-
7.11	Профілактика злукової непрохідності	6	2	2	2
7.12	Інгагінація кишківника	10	4	2	4
7.13	Патологія жовточного протоку та урахусу	6	2	2	2
7.14	Защемлена пахова, пуп оч-	10	4	2	4

	на, стегова, діафрагмальні грижі.				
7.15	Кровотеча з шлунково-кишкового тракту	6	2	2	2
7.16	Нирково-кам'яна хвороба	6	2	2	2
7.17	Травма органів черевної порожнини	10	4	2	4
7.18	Пошкодження селезінки.Діагностика.Лікування.	6	2	2	2
7.19	Пошкодження печінки.	6	2	2	2
7.20	Пошкодження шлунку	4	2	-	2
7.21	Травма 12-палої кишки	6	2	2	2
	Підсумкове заняття	4	-	-	-
Всього		170	58	50	62
8.1	Патологія епітеліальних ходів ший.Серединні кісти і фістули ший.	6	-	2	4
8.2	Пахові грижі. Терміни оперативних втручань. Техніка операцій.	10	2	2	6
8.3	Водянка оболонки яєчка. Діагностика. Лікування.	6	-	2	4
8.4	Кіста елементів сі'яного канатика.Кіста Нукне. Діагностика. Хірургічне лікування	6	-	2	4
8.5	Грижі передньої черевної стінки (пуп очна, білої лінії живота, параумбілікальна)	8	2	2	4
8.6	Стегова грижа. Оперативне лікування.	6	-	2	4
8.7	Грижі спігелієвої лінії. Техніка операції.	6	-	2	4
8.8	Аплазія м'язів живота	10	2	2	6
8.9	Внутрішні грижі. Подвоєння кишок. Кісти черевної порожнини. Хвороба Гіршпрунга.	14	4	4	6
8.10	Аноректальні вади розвитку.	10	2	2	6
8.11	Кісти підшлункової залози.	4	-	2	2
8.12	Захворювання печінки та жовчного міхура.	10	2	2	6
8.13	Захворювання селезінки.	10	2	2	6
8.14	Синдром портальної гіпертензії.	12	2	4	6

8.15	Виразка шлунку та 12-палої кишки	4	-	2	2
8.16	Хвороба Крона.	4	-	2	2
8.17	Доброякісні пухлини м'яких тканин. Гемангіоми, лімфангіоми. Діагностика. Лікування.	4	2	-	2
	Підсумкове заняття	4			
Всього		130	24	32	74
9.1	Природжений гідронефроз	4	-	2	2
9.2	Міхурові-сечовий рефлекс	4	-	2	2
9.3	Вади розвитку сечового міхура	4	-	2	2
9.4	Аномалії сечовика	2	2	-	-
9.5	Аномалії розвитку опускання яєчка	4	2	2	-
9.6	Варікоцеле	4	2	-	2
9.7	Гермафродитизм	2	2	-	-
9.8	Сінехії препуційного мішка та малих статевих губ у дівчаток Гематокольпос та гематометра	2	-	-	2
9.9	Пієлонефрит	6	2	2	2
9.10	Сечокам'яна хвороба.	4	-	2	2
9.11	Фімо і пара фімоз	8	2	2	4
	Підсумкове заняття	2			
Всього		44	12	14	28
10.1	Організація онкологічної допомоги дітям	2	-	-	2
10.2	Дермоїдні кісти та тератоми	2	2	-	-
10.3	Судинні пухлини. Лімфангіоми, пігментні плями	2	-	-	2
10.4	Целомічні кісти перикарду. Пухлини середостіння. Пухлини легенів.	4	2	2	-
10.5	Кісти та пухлини черевної порожнини. Саркома м'яких тканин	4	-	-	4
10.6	Пухлини нирок та наднирників	2	-	-	2
10.7	Тератоми крижово-куприкової ділянки	2	2	-	-
10.8	Злоякісні пухлини кісток	2	-	2	-
	Підсумкове заняття	2			
Всього		22	6	4	10

11.1	Агенезія та дисплазія легенів	6	2	2	2
11.2	Діафрагмальна грижа	6	2	2	2
11.3	Бронхоектазія	6	2	2	2
11.4	Сторонні тіла дихальних шляхів	2	-	2	-
11.5	Кісти легенів	4	2	2	-
11.6	Вади розвитку серця та магістральних судин	2	2	-	-
	Підсумкове заняття	2			
Всього		28	10	10	6

**Учбовий план лікарів-інтернів на базах стажування. 1 рік-5 місяців
(780 год.)**

1.	Робота в приймальному відділенні	1 місяць			
2.	Робота в гнійному відділенні	1 місяць			
3.	Робота в опіковому відділенні	2 тижні			
4.	Робота в травматологічному відділенні	1 місяць			
5.	Робота в відділенні планової хірургії	1 місяць			
6.	Робота в відділенні новонароджених	2 тижні			

Перелік тем для самостійного вивчення лікарями-інтернами на заочній формі навчання (1-й рік)

1. Структура хірургічного відділення. Сучасні методи дослідження в дитячій хірургії.
2. Приймальне відділення. Призначення. Його функції, структура. Обов'язки молодшого та середнього медперсоналу. Основні положення санітарно-гігієнічного режиму в приймальному відділенні.
3. Правила прийому дітей в хірургічний стаціонар. Деонтологічні аспекти роботи в приймальному відділенні
4. Хірургічне відділення поліклініки. Структура відділення. Оснащення його приміщень. Штати. Санітарно-профілактична робота..
5. Диспансеризація. Принципи реабілітації хірургічних, ортопедичних, урологічних та травматологічних хворих на поліклінічному рівні.
6. Дитячий травматизм. Його структура. Особливості дитячого травматизму у Вінницькій області. Профілактика побутового, вуличного, шкільного, спортивного травматизму. Роль міжвідомчих комісій в профілактиці травматизму. Їх завдання та функції.

7. Переливання крові, кровозамінників та рідин. Організація служби донорства в Україні. Консервування та збереження крові.
8. Методи переливання крові. Помилки, небезпеки та ускладнення при переливанні крові.
9. Кровотеча. Тимчасова та остаточна зупинка кровотечі. Причини виникнення кровотеч. Класифікація. Симптоматика, діагностика крововтрат.
10. Термічні опіки та їх лікування. Діагностика ступенів опіків, площі. Методи визначення ступенів та площі опіків.
11. Відмороження. Електротравма. Етіологія, патогенез, патоанатомія, класифікація, клініка, діагностика та лікування.

**Тематичний план лекцій, практичних занять
2-го року навчання на кафедрі (4 міс.) всього 624 годин**

Код курсу	Назва теми	Кількість годин			
		Всього	Л	С	Практика
12.1	Інтенсивна терапія при хірургічних хворобах та питання реанімації	40	4	8	28
12.2	Методи знеболювання у дітей	40	4	4	32
12.3	Післяопераційний період та інтенсивна терапія	40	4	4	28
12.4	Принципи параентерального харчування та ін фузійної терапії	40	8	4	28
12.5	Термінальні стани та серцевосудинна недостатність	40	4	4	32
12.6	Гостра дихальна недостатність	40	4	4	32
12.7	Гостра серцевосудинна недостатність	40	4	4	32
12.8	Інтенсивна терапія різних видів шоку	60	4	8	48
	Підсумкове заняття	2			
Всього:		300	32	44	224
13.1	Хірургія новонароджених. Особливості хірургії новонароджених. Тератогенез	12	4	4	4
13.2	Дермоїдні кісти та тератоми	12	4	4	4
13.3	Черепно-мозкова грижа. Краніостеноз, гідроцефалія.	12	4	4	4

13.4	Кефалогематома	8	-	4	4
13.5	Спино-мозкова грижа	8	4	-	4
13.6	Агенезія та аплазія легенів	12	4	4	4
13.7	Вади розвитку стравоходу	16	4	4	4
13.8	Діафрагмальна грижа	12	4	4	4
13.9	Аплазія м'язів живота. Природжені фістули пупка. Грижа пупкового канатика	12	4	4	4
13.10	Пілоростеноз	12	4	4	4
13.11	Природжена кишкова не- прохідність	16	4	8	4
13.12	Внутрішні грижі. Здвоєння кишківника. Хвороба Гір- шпрунга	12	4	4	4
13.13	Аплазія жовчних ходів	12	4	4	4
13.14	Вади розвитку та захворю- вання аноректальної ділян- ки	12	4	4	4
	Підсумкове заняття	2			
Всього:		172	52	56	64
14.1	Травматизм. Пошкодження хребта.	8	2	-	2
14.2	Пошкодження грудної клі- тки та її органів	4	-	4	-
14.3	Переломи кісток верхньої та нижньої кінцівок	4	-	-	4
14.4	Пошкодження кісток тазу та тазових органів	8	4	-	4
14.5	Травматичні вивихи. Пато- логічні переломи	8	4	4	-
14.6	Родові пошкодження	8	4	4	-
14.7	Наслідки переломів. Ампут- ація.	8	4	4	-
14.8	Рани. Травматичний шок	4	4	-	4
	Підсумкове заняття	2			
Всього:		60	24	16	16
15.1	Ортопедія.Деформація. По- няття. Природжені вивихи стегна.	4	4	-	-
15.2	Дефармації та аномалії роз- витку хребта. Кіфоз. Лор- доз. Сколіоз.	4	4	-	-
15.3	Деформації ший та грудної клітки.	4	4	-	-
15.4	Аномалії розвитку кінцівок. Природжена клишоногість.	4	4	-	-

15.6	Аномалії розвитку верхньої кінцівки та пальців китиці.	8	-	8	-
15.7	Системні захворювання скелету	8	4	4	-
15.8	Спастичний синдром Літля	12	4	4	4
	Підсумкове заняття	2			
Всього:		48	24	16	2

Учбовий план лікарів – інтернів 2-го року навчання на базах стажування (1092 години)

1. Робота в опіковому відділенні 1 місяць
2. Робота в відділенні реанімації та інтенсивної терапії 1 місяць
3. Робота в відділенні для новонароджених дітей 1 місяць
4. Робота в відділенні ортопедії та травматології 1 місяць
5. Робота в урологічному відділенні 1 місяць
6. Робота в онкологічному відділенні 1 місяць
7. Робота в відділенні торакальної хірургії 1 місяць

Перелік тем для самостійного вивчення лікарями-інтернами на заочній формі навчання (2-й рік)

1. Історія розвитку дитячої хірургії на Україні та СНД. Чотири періоди дитячої хірургії. Внесок Шварца, Краснобаєва, Сітенка, Турнера, Терновського, Шуринка, Дмитрієва, Куца, Долецького, Христич, Георгіу, Баїрова, Ісакова, Волкова, Сітковського тощо в розвиток дитячої хірургії. Історія дитячої хірургії Вінниччини. Перспективи розвитку дитячої хірургії
2. Хірургічний сепсис. Токсико-інфекційний шок у дітей
3. Синдром набряку та гіперемії мошонки у дітей.
4. Синдром блювоти у дітей.
5. Хронічний закреп у дітей. Випадіння прямої кишки.
6. Аномалії і захворювання стравоходу у дітей.
7. Діафрагмальна грижа у дітей.
8. Пухлини середостіння та органів грудної порожнини у дітей.
9. Пухлини черевної порожнини та позачеревного простору.
10. Крижево-куприкові пухлини у дітей.
11. Торакотравма у дітей.
12. Дитячий травматизм. Політравма у дітей. Контрактура Фолькмана .
13. Термічні пошкодження у дітей.

14. Дитячий церебральний параліч у немовлят та дітей раннього віку.

15. Родова травма у дітей.

16. Пухлини, дисплазії та остеохондропатії кісток у дітей. Деформації грудної клітки.

Примітка: Всі теми розглядаються за принципом: класифікація, семіотика, діагностика, лікування, реабілітація та диспансеризація даного захворювання.

**Тематичний план лекцій, практичних занять
3-го року навчання на кафедрі (2 міс.) всього 312 годин**

Код курсу	Назва теми	Кількість годин			
		Всього	Л	С	Практика
12.1	Інтенсивна терапія при хірургічних хворобах та питання реанімації	20	2	4	14
12.2	Методи знеболювання у дітей	20	2	2	16
12.3	Післяопераційний період та інтенсивна терапія	20	2	2	14
12.4	Принципи параентерального харчування та ін фузійної терапії	20	4	2	14
12.5	Термінальні стани та серцевосудинна недостатність	20	2	2	16
12.6	Гостра дихальна недостатність	20	2	2	16
12.7	Гостра серцевосудинна недостатність	20	2	2	16
12.8	Інтенсивна терапія різних видів шоку	30	2	4	24
	Підсумкове заняття	2			
Всього:		150	16	22	112
13.1	Хірургія новонароджених. Особливості хірургії новонароджених. Тератогенез	6	2	2	2
13.2	Дермоїдні кісти та тератоми	6	2	2	2
13.3	Черепно-мозкова грижа. Краніостеноз, гідроцефалія.	6	2	2	2
13.4	Кефалогематома	4	-	2	2
13.5	Спино-мозкова грижа	4	2	-	2
13.6	Агенезія та аплазія легенів	6	2	2	2

13.7	Вади розвитку стравоходу	8	2	2	4
13.8	Діафрагмальна грижа	6	2	2	2
13.9	Аплазія м'язів живота. Природжені фістули пупка. Грижа пупкового канатика	6	2	2	2
13.10	Пілоростеноз	6	2	2	2
13.11	Природжена кишкова непрохідність	8	2	4	2
13.12	Внутрішні грижі. Здвоєння кишківника. Хвороба Гіршпрунга	6	2	2	2
13.13	Аплазія жовчних ходів	6	2	2	2
13.14	Вади розвитку та захворювання аноректальної ділянки	6	2	2	2
	Підсумкове заняття	2			
Всього:		86	26	28	32
14.1	Травматизм. Пошкодження хребта.	4	2	-	2
14.2	Пошкодження грудної клітки та її органів	2	-	2	-
14.3	Переломи кісток верхньої та нижньої кінцівок	4	-	-	2
14.4	Пошкодження кісток тазу та тазових органів	4	2	-	2
14.5	Травматичні вивихи. Патологічні переломи	4	2	2	-
14.6	Родові пошкодження	4	2	2	-
14.7	Наслідки переломів. Ампутація.	4	2	2	-
14.8	Рани. Травматичний шок	4	2	-	2
	Підсумкове заняття	2			
Всього:		30	12	8	8
15.1	Ортопедія. Деформація. Поняття. Природжені вивихи стегна.	2	2	-	-
15.2	Дефармації та аномалії розвитку хребта. Кіфоз. Лордоз. Сколіоз.	2	2	-	-
15.3	Деформації шиї та грудної клітки.	2	2	-	-
15.4	Аномалії розвитку кінцівок. Природжена клишоногість.	2	2	-	-
15..6	Аномалії розвитку верхньої кінцівки та пальців китиці.	4	-	4	-
15.7	Системні захворювання	4	2	2	-

	скелету				
15.8	Спастичний синдром Літля	6	2	2	2
	Підсумкове заняття	2			
Всього:		24	12	8	2

Перелік тем для самостійного вивчення лікарями-інтернами на заочній формі навчання (3-й рік)

1. Опіки тіла. Організація невідкладної допомоги на 1-му етапі. Опікова хвороба. Опіковий шок. Опікова токсемія. Опіковий сепсис.
2. Гострий апендицит у дітей старшої вікової групи.
3. Апендикулярний перитоніт. Доопераційна підготовка і післяопераційне ведення хворого.
4. Динамічна кишкова непрохідність у дітей.
5. Хронічний гематогенний остеомієліт. Реабілітаційні заходи. Диспансеризація хворих.
6. Травма органів черевної порожнини. Методи діагностики. Пошкодження печінки. Особливості клінічних проявів. Хірургічна тактика.
7. Травма 12-палої кишки. Діагностика. Оперативне лікування.
8. Виразка шлунку та 12-палої кишки. Хвороба Крона.
9. Організація онкологічної допомоги дітям. Дермоїдні кісти та тератоми.
10. Агенезія та дисплазія легенів. Бронхоектатична хвороба.
11. Кісти легенів. Полікістоз. Особливості оперативної техніки.
12. Діафрагмальні грижі у дітей. Особливості хірургічної техніки. Реабілітація.
13. Вади розвитку та захворювання аноректальної зони. Обстеження пацієнтів. Особливості передопераційної підготовки

IV.

Методичне забезпечення дисципліни

Для забезпечення викладання курсу дитячої хірургії для лікарів-інтернів використовуються: таблиці – 95, слайди – 100, кодограми – 60, рентгенограми – 300, виписки з історій хвороб згідно тем практичних занять, на кожному практичному занятті демонструються 2-3 хворих в перев'язочній або операційній, до кожної лекції готується один хворий по даній темі.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ПРЕДСТАВЛЕНІ:

- методичними розробками та вказівками для інтернів та викладача;
- методичними розробками для самостійної позааудиторної роботи інтернів;
- методичними розробками та вказівками підсумкових занять;
- екзаменаційними питаннями;

- переліком мінімальних теоретичних та практичних; питань, без яких інтерн не може отримати позитивну оцінку;
- перелік ситуаційно-тестових завдань за програмою “Крок-3”;
- слайди, таблиці, кодограми, виписки з історії хвороби, набір даних лабораторних та інструментальних методів дослідження, хворі по темі заняття.

ТЕЗИ ЛЕКЦІЙ

Тема : “Вступна. Історія розвитку дитячої хірургії в країнах СНД , Україні, на Вінничині. Особливості дитячої хірургії. Імунітет і гнійно- запальні захворювання у дітей раннього віку.”

Відокремлення хірургії дитячого віку від хірургії дорослих. Створення клініки дитячої хірургії в Санкт- Петербурзі в 1869 році (лікарня ім. принца Ольденбурзького),

В Москві (лікарні св. Володимира, Ольгінська, Софійська – ім. Філатова) , в великих містах Російської імперії. Роль Т.П. Краснобаєва , С.Д. Терновського, А.Р.Щурина в створенні дитячих хірургічних відділень в обласних центрах (1960-1963 р.р.) . Організаційна , наукова , педагогічна діяльність видатного діяча-академіка Ю.Ф. Усакова. В Вінниці дитяче хірургічне відділення (45 ліжок) створено в 1960 р. (зав.-К.С. Білецька) . Курс дитячої хірургії Вінницького медінституту – в 1966 р. (Зав. доц. Ю.П.Кукуруза), кафедра дитячої хірургії – в 1978 р.

Дитяча хірургія охоплює широкий діапазон захворювань дитячого віку (вроджені вади, набуті захворювання, гнійно-септичні процеси) починаючи з періоду новонародженості. По організації хірургічної діяльності вона керується принципами хірургії дорослих, по структурі і функції відділень - переймає педіатричні канони (віковий підхід до вирішення питань дієтетики, медикаментозної терапії, виходжування хворого і т. п.). Майже половину хірургічної діяльності займають гнійно- септичні захворювання, найбільш часто і важко хворіють діти раннього віку. Це пояснюється зниженням опірності дитячого організму, обумовленого віковими і набутими змінами клінічного і гуморального імунітету , недостатнім розвитком неспецифічних факторів опірності. В період новонародженості гнійно-запальні захворювання особливо часті (флегмона новонароджених, омфаліт, гематогенний остеомієліт, неспецифічний виразковий ентероколіт та інш.) .

Тема:”Гострий та хронічний гематогенний остеомієліт”.

Визначення нозології . Частота захворювання серед дітей в різних вікових групах; найбільш поширені локалізації. Етіологія на сучасному етапі. Теорії патогенезу (судинно-емболічна, невроджена, алергічна, порушення мікроциркуляції). Стадії процесу (внутрішньо-кісткова флегмона , суперностаальна , параосальна). Класифікація по Т.П. Краснобаєву з доповненням І. С. Венгеровського . Атипічні форми Г.О. (первинно – та вториннохронічний Г.О. , склерозуючий, альбумінозний, абсцес Броді , антибіотичний) .

ГГО у новонароджених та дітей раннього віку.

Клінічна картина та перебіг локальної, септикопиемічної, септикотоксичної та токсичної форми ГГО (місцева симптоматика, загальна реакція організму в залежності від форми ГГО, токсикосептичний шок.) Клінічна симптоматика атипічних форм ГГО.

Обстеження хворого з підозрою на Г.О. (виявлення максимальної болючості ,рентгенографія, УЗД, пункція м'яких тканин, піднадокісна, внутрішньокісткова з вимірювання тиску, з макро – і мікроскопічним дослідженням пунктату). Рентгенографія як контроль перебігу запалення в кістці, Диф. діагностика з ревматизмом, ревматоїдним артритом Sa Юінга та остеогенна Sa. Лікування ГГО: остеоперфорація, постановка голок, внутрішньокісткове введення антибіотиків. Антибіотикотерапія, детоксикація, посиндромна інтенсивна терапія в залежності від форми ГГО. Імобілізація. ЛФК і фізіотерапія, реабілітація, диспансеризація.

Ускладнення ГГО (пат.переломи, пат.вивихи, затримка росту, деформації кінцівок та їх профілактика та лікування).

Тема: "Гострий аппендицит, перитоніти у дітей".

Частота гострого апендициту (ГА) в різних вікових групах дітей. Сучасні погляди на етіології, патогенез ГА. Особливості захворювання в дитячому віці (швидкість розвитку деструктивних змін, раннє виникнення перитоніту, переважання загальної симптоматики над місцевою, неконтактність дітей раннього віку). Класифікація морфологічна, по віку, по локалізації відростка. Симптоматика і перебіг в залежності від форми ГА. Симптоми подразнення очеревини (відставання черевної стінки в акті дихання, напруга м'язів, симптом Щьоткіна–Блюмберга, Воскресенського, кашльового поштовху, дозованої перкусії по А.Р.Шуринку), данні ректального дослідження.

Диференційна діагностика з гастроентероколітом, мезаденітом, захворюваннями нирок, шлунку, дуплококовим перитонітом, патологією геніталій у дівчаток, жовчних ходів, запаленням легень, респіраторними, інфекційними захворюваннями.

Ускладнення ГА апендикулярним інфільтратом (тактика при ньому), перитонітом. Класифікація перитонітів по поширеності, характеру випоту, стадії і фази перитоніту.

Підготовка хворого до операції, особливості і об'єм оперативного втручання, профілактика ускладнень. Інтенсивна та антибактеріальна терапія в залежності від важкості процесу та віку дитини. Фізіотерапія. Профілактика спайкового процесу (особливо у дівчаток), реабілітація.

Тема : "Вроджена непрохідність кишечника у дітей".

Частота вродженої непрохідності. Генетичні, тератогенні фактори, що спричиняють розвиток даної патології (фізичні, хімічні, біологічні). Класифікація. Клінічна картина високої гострої непрохідності. Діагностика, значення рентгенографії в вертикальному положенні, фіброга-

строудуоденоскопія, зондування шлунку. Особливості клінічних проявів низької кишкової непрохідності, зондування шлунку, постановка гіпертонічних клізм, рентгенографія, об'єм діагностичних мироприємств на етапах медичної допомоги, особливості транспортування. Диф.діагностика з ВНЕК, ЧМТ.

Підготовка новонародженого до операції. Об'єм оперативного втручання при атрезії, аномаліях повороту, здавлення кишки зовні, ме-коніальною непрохідністю. Інтенсивна терапія після операції. Залежність результатів від поєднаних вад розвитку, строки госпіталізації, досконалості оперативного втручання і реанімаційного забезпечення.

Особливості хронічно – рецидивуючої та хронічної вродженої непрохідності. Вроджений пілоростеноз: частота, статевий розподіл, теорії етіопатогенезу. Клінічна, рентгенологічна, ендоскопічна симптоматика, роль УЗД. Диференційна діагностика з пілороспазмом, гастро-ентероколітом, ВНК, ЧМТ, рефлюкс – езофагітом. Підготовка до операції, оперативне втручання по Фреде – Ромшtedту. Результати лікування, залежність від своєчасної діагностики.

Тема :”Закрита травма живота, кровотечі у дітей”.

Частота травм живота (побутовий, дорожний, вуличний, спортивний травматизм), механізм пошкодження, залежність важкості від функціонального стану організму. Класифікація. Клінічні і лабораторні ознаки ступеню крововтрати.

Розриви селезінки: види її пошкодження, клінічна симптоматика (симптоми подразнення очеревини, Венерта, Куленкампа). Диференційний діагноз із забоем черевної стінки, пошкодженням печінки, ШКТ, поєднання з травмою органів грудної клітки, ЦНС, опорно – рухового апарату. Рентгенографія, лапароцентез, лапароскопія.

Підготовка до операції. Органозберігаючі операції, небезпека видалення селезінки у віддаленому періоді. Протиспайкова терапія, диспансеризація, реабілітація.

Пошкодження печінки. Механізм – найбільш частий прямий удар. Види розривів печінки, поєднання з забоем легенів. Особливості загальної симптоматики, частота і вираженість шоку. Діагностика по даним місцевої симптоматики, рентгенографії, МРТ, лапароцентезу, лапароскопії.

Протишокова терапія паралельно з підготовкою до операції. Тимчасова зупинка кровотечі, зашивання розривів, резекція по показанням. Інтенсивна терапія. Діагностика та лікування ускладнень (абсцедування, гемобілії, спайкового процесу). Залежність результатів від важкості поєднаності пошкоджень, адекватності протишокової терапії, оперативного втручання, реабілітація хворих.

Пошкодження ШКТ. Механізми пошкодження: клінічна картина гострого перитоніту. Клінічна діагностика.Рентгенографія, лапароцен-

тез, лапароскопія. Підготовка до операції, ревізія черевної порожнини, ліквідація пошкодження, санація черевної порожнини. Інтенсивна терапія, профілактика ускладнень, реабілітація.

Тема : “ Дитячий травматизм. Переломи та вивихи верхніх і нижніх кінцівок у дітей. Вади розвитку опорно-рухового апарату у дітей.”

Висвітлюється проблема дитячого травматизму, класифікація видів пошкодження у дітей (побутовий, вуличний, транспортний, шкільний, спортивний та інші) Звертається увага на анатомо-рентгенологічні особливості будови дитячих кісток з урахуванням типових для дитячого віку переломів: епіфізеолізи, остеоепіфізеолізи, апофізеолізи, підокістні та переломи по типу “зеленої гілочки “. Загальна класифікація.

Розбираються клінічні та рентгенологічні ознаки переломів та вивиху кісток різної локалізації . Демонструються рентгенограми. Особливу увагу звертаємо на методи лікування переломів та вивихів кісток різної локалізації – переважно консервативних, особливості лікування переломів стегна у дітей раннього віку; класифікація та особливість переломів в межах ліктьового суглобу, абсолютні та відносні показання та протипоказання до оперативного лікування , строки іммобілізації. Також розбираються методи відновної терапії (ЛФК, масаж, фіз. методи, санаторно-курортне лікування). Реабілітація та диспансеризація дітей з пошкодженням кінцівок. Поняття дисплазії кульшових суглобів та вродженого вивиху стегон. Етіологія (значення спадковості), ендогенних та екзогенних факторів . Класифікація, клінічні ознаки вродженого вивиху у дітей віком до 1 року(с-м Маркса Ортолані, обмеження розведення стегон , відносне вкорочення нижньої кінцівки, зовнішня ротація стопи , асиметрія шкірних складок . Диф. діагностика. Клінічні ознаки вродженого вивиху у дітей старше року: Пізній початок ходіння, кульгавість , позитивний с-м Тренделенбурга і т. д. Особливу увагу приділяють рентгендіагностиці , строки рентгенобстеження, особливості рентгенкартини в залежності від віку. Відображені методи консервативного лікування дисплазій кульшових суглобів та вродженого вивиху за допомогою стремен Павлика, шин Шнейдерова, метода Сомервіла, закр. репозиції і т.і. Показання та методи оперативного лікування . Диспансеризація. 3. Вроджена клишоногість, визначення деформації. Класифікація в залежності від важкості деформації. Диф. діагностика. Способи консервативного лікування (бінтування по Фінку – Етінгену , етапні корегуючі гіпсові пов'язки . Показання до оперативного лікування , строки , принципи виконання операції Зацепіна. Диспансеризація. Реабілітація. 4. Вроджена м'язова кривошия. Класифікація. Діагностика. Диф. діагностика. Консервативне лікування . Операція Мікуліча . Реабілітація і диспансеризація.

Тема: “Синдром внутрішньогрудної напруги у дітей (СВГН). БДЛ у дітей.”

СВГН проявляється патологічним збільшенням внутрішньо-плеврального, легеневого, медіастенального тиску у дітей різного віку. В його патогенезі зменшення вентиляції в обох легенях, зміщення межистіння в здорову сторону, гіпертензія малого кола кровообігу, посилення шунтування крові справа на ліво, збільшення об'єму мертвого простору, гостра чи хронічна гіпоксія організму, плевропульмональний шок, загроза гострої зупинки серцево-судинної та дихальної діяльності. Основним діагностичним критерієм є зміщення бокових меж серця при односторонньому ураженні. Диференційна діагностика. Частота синдрому визначається віком дитини та частотою і важкістю ускладнень при вродженій та набутій патології органів грудної клітки верхнього поверху. Клініка СВГН обумовлена симптоматикою прогресуючої важкої дихальної та серцево-судинної недостатності. Невідкладна допомога полягає в швидкій оцінці стану хворого, діагностиці етіологічних чинників і проведенні лікувального алгоритму:

1. Дренування плевральної порожнини, межистіння чи кісти (були);
2. Трахеобронхіальна піднаркозна ліквідація причин синдрому стороннього тіла, окклюзія бронхів;
3. Радікальна операція.

Паралельно проводиться інтенсивна комплексна терапія. Важлива реабілітація постгіпоксичних порушень всіх ланок гомеостазу і основного захворювання під час диспансерного нагляду. Перехід гострої пневмонії в БДЛ має місце від 5-8 % до 26,2% випадків. Легенева і легенево – плевральна форма захворювання має свої клініко – інструментальні ознаки. Важлива рання діагностика і адекватна терапія. Етіологічний чинник (бактеріальна грампозитивна і грамнегативна) флора має свої клінічні рентгенологічні та лікувально-реабілітаційні ознаки і наслідки.

Тема: "Хірургічна інфекція у новонароджених"

Поняття про хірургічну інфекцію. Актуальність проблеми. Збудники. Патогенез. Шляхи профілактики. Поняття про хірургічний сепсис. Принципи загального лікування хірургічної інфекції. Найбільш часті хірургічні захворювання у новонароджених дітей. Флегмона, мастит, омфаліт, псевдо фурункульоз, лімфаденіт. Хірургічне лікування патології.

Тема: "Кишкова інвагінація".

Актуальність проблеми. Сутність і патогенез захворювання. Причини інвагінації у дітей. Клінічна картина. Діагностика та диференційна діагностика. Консервативне та оперативне лікування.

Тема: "Злукова непрохідність кишківника".

Актуальність проблеми. Основні відомості про механізм утворення злук у черевній порожнині. Значення фібринолізу. Класифікація клінічних форм гострої спайкової непрохідності. Рання та пізня. Спайково-паретична. Проста. Відстрочена. На тлі запального інфільтрату та абсцесу. Клініка, діагностика, лікування кожної із клінічних форм. Спостереження і профілактичне лікування злукової хвороби черевної по-

рожнини у дітей. Динамічна непрохідність кишківника. Спастична. Паралітична. Особливості лікування та надання допомоги.

Тема: "Невідкладна хірургія новонароджених".

Актуальність проблеми в діяльності лікаря дитячого хірурга. Клінічна картина. Виділення піни із рота та носа. Аспіраційна пневмонія. Асфіксія грудним материнським молоком. Діагностика. Зондування. Рентген-контрастне дослідження стравоходу. Лікування атрезії стравоходу, високої і низької вродженої кишкової непрохідності, ембріональної грижі пуповинного канатика.

Тема: "Перитоніт у новонароджених дітей".

Причини перитоніту. Перфоративний. Неперфоративний. Клінічні прояви патології. Вздуття живота. Розширення вен передньої черевної стінки. Гіперемія і набряк, що розповсюджується на статеві органи. Відсутність випорожнень і газу. Виділення слизу. Діагностика. Оглядова рентгенограма черевної порожнини у вертикальному положенні. Лікування. Первинний перитоніт-консервативно. Перфоративний-оперативне втручання. Післяопераційне лікування перитоніту у новонароджених та їх реабілітація.

Тема: "Грижі передньої черевної стінки".

Анатомічні передумови утворення пахових гриж і інших варіантів порушення облітерації піхвового відростку очеревини. Клінічна картина і діагностика. Терміни виконання оперативних втручань та способи хірургічної корекції патології. Пупочні грижі. Анатомічні передумови їх утворення. Терміни консервативного та оперативного лікування. Діагностика та лікування гриж білої лінії живота.

Тема: "Вади розвитку шлунково-кишкового тракту"

Актуальність проблеми для практичної діяльності дитячого хірурга. Подвоєння шлунково-кишкової трубки. Вади розвитку стравоходу. Пілоростеноз. Патологія дивертикула Меккеля. Особливості тактики та виконання оперативного втручання. Мегаколон. Етіологія, патогенез. Клініка. Додаткові методи обстеження. Ірієнографія. Характер її оцінки. Атрезія жовчних шляхів. Особливості лікування. Оперативні втручання.

Тема: "Вади розвитку і хірургічні захворювання легень".

Актуальність проблеми для практичної діяльності дитячого хірурга. Методи дослідження в діагностиці хірургічних захворювань легень у дітей. Клінічна картина, діагностика і лікування вад розвитку легень у дітей: агенезії, аплазії, простої і кістозної гіпоплазії, секвестрації легень, вродженої лobarної емфіземи. Бронхоектатична хвороба у дітей. Сторонні тіла дихальних шляхів. Особливості виконання бронхоскопій.

Тема: "Пухлини і кісти межистіння"

Значення проблеми в діяльності дитячого хірурга. Класифікація пухлин та пухлино подібних утворень межистіння. Кісти: ентрогенні, бронхогенні, дермоїдні, ціломічні кісти перикарду, паразитарні. Пухлини: доброякісні- гангліоневрома, гемангіома, лімфангіома, тератома, гіперплазія тімуса. Злоякісні- нейробластома, ангіосаркома, ангіоперицитиома, тератобластома, тімома, злоякісні лімфоми, метастатичні пухлини. Клі-

нічні прояви і діагностика. Тактика лікування різних новоутворень межистіння.

Тема: "Судинні пухлини і дисплазії".

Актуальність проблеми для практичної діяльності лікаря-дитячого хірурга. Класифікація судинних пухлин і дисплазій. Пухлини: гемангіоми, лімфангіоми, змішані. Дисплазії: капілярні, венозні, артеріовенозні, лімфатичні. Тактика лікування.

Тема: "Синдром блювоти у дітей".

Значення синброду блювоти у дітей в діагностиці захворювань. Розподіл варіантів блювоти за патогенетичним механізмом: рефлекторна, центральна, пов'язана з порушенням прохідності по шлунково-кишковому тракту, змішана. Критерії для оцінки синдрому. Особливості блювоти при різних хірургічних захворюваннях у дітей. Клінічна характеристика рефлекторної і центральної блювоти. Характеристика блювоти при порушенні прохідності стравоходу, шлунку, при порушенні прохідності кишкового тракту, при динамічній кишковій непрохідності, гастриті.

Тема: "Основи дитячої урології".

Актуальність проблеми в практичній діяльності дитячого хірурга. Інфекція сечових шляхів, її причини в діагностиці. Пузирно-сечовий рефлекс. Аномалії розвитку нирок і сечовідвідних шляхів. Аномалії розвитку статевих органів. Гострі захворювання яєчок. Некроз гідатиди, орхоепідиміт, перекути яєчка, алергічні набряки яєчка.

Тема: "Основи дитячої онкології",

Дитяча онкологія як проблема дитячої хірургії. Особливості онкологічних захворювань у дітей. Діагностика і лікування найбільш розповсюджених злоякісних новоутворень у дітей: злоякісних лімфом, нефробластоми, нейробластоми, ретинобластоми, герминогенних пухлин. Клініка, діагностика, лікування. Реабілітація та диспансеризація пацієнтів.

Тема: "Дитяча ортопедія і травматологія як наука і клінічна дисципліна. Вроджений вивих стегна і дисплазія кульшових суглобів.

Короткий історичний нарис. Організаційні принципи ортопедо-травматологічної допомоги дітям. Вроджена патологія кульшового суглобу і його розповсюдженість. Важливість раннього виявлення і лікування. Класифікація. Етіологія. Клінічна картина. Клінічна і рентгенологічна діагностика. Принципи лікування та лікування патології кульшового суглобу у дітей.

Тема: "Вроджені вади розвитку кінцівок",

Вроджена клишоногість. Сутність патології, її частота. Етіологія. Класифікація, клінічна характеристика і діагностика варіантів вад. Лікування. Відсутність і недорозвиток кінцівок. Екстремелії. Гемімелії. Мікромелії. Фокомелії. Амніотичні борозди і ампутації. Радіоульнарні сіностози. Дефекти розвитку китиці і пальців. Променева і ліктьова косорукість. Зменшення кількості пальців. Багатопалість. Сіндактилія. Тактика, терміни та способи лікування.

Тема: "Деформація хребта. Деформація кінцівок при в"ялих і спастичних паралічах."

Відомості про анатомію і фізіологію хребта. Порушення осанки і сколіози. Класифікація сколіозів і лікування. Причини в"ялих і спастичних паралічів. Клінічна картина деформацій кінцівок при них. Принципи їх лікування. Реабілітація. Профілактика ДЦП.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баиров Г.А. Неотложная хирургия детей. Л., Медицина, 1993.
2. Баиров Г.А. Травматология детского возраста. Л., Медицина, 1996.
3. Волков М.В., Тер-Ечизарова. Ортопедия и травматология детского возраста. М., Медицина, 1983.
4. Долецкий С.Я., Исаков Ю.Ф. Детская хирургия. М., Медицина, 1980, I-II том.
5. Исаков Ю.Ф. Детская хирургия (учебник). М., Медицина, 1993.
6. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни у детей (учебник). М., Медицина, 2003.
7. Акопян В.Г. Хирургическая гепатология детского возраста. Медицина, 1982.
8. Аренд А.А., Нерсисян С.И. Основы нейрохирургии детского возраста. М., Медицина, 1986.
9. Баиров Г.А., Манкина М.С. Хирургия недоношенных. Л., Медицина 1999.
10. Баиров Г.А. Неотложная хирургия новорожденных. Л., Медицина, 1992.
11. Баиров Г.А. Хирургия пороков развития у детей. Л., Медицина, 1992.
12. Белый И.С., Усенко Л.В., Сягайло П.Т. Инородные тела человека. Днепропетровск, 1992.
13. Волков М.В. Болезни костей у детей. М., Медицина, 2000.
8. Долецкий С.А., Щитинин В.Е., Арапова А.И. Осложненный аппендицит у детей. М., Медицина, 1992.
14. Долецкий С.Я. Специальные методы исследований в хирургии детского возраста и пограничных областях. М., Медицина, 1990.
15. Дурнов Л.А. Лечение опухолей у детей. М., Медицина, 1993.
16. Дурнов Л.А., Бухны А.Ф., Лебедев А.И. Опухоли брюшной полости и забрюшинного пространства у детей. М., Медицина, 1982.
17. Исаков Ю.Ф., Лопухин Ю.М. Оперативная хирургия с топографической анатомией детского возраста. М., 1997.
18. Исаков Ю.Ф., Степанов Э.А., Дронов А.Ф. Острый аппендицит в детском возрасте. М., 1990.
19. Исаков Ю.Ф., Ленюшкин А.И., Долецкий С.Я. Хирургия пороков развития толстой кишки у детей. М., Медицина 1997.
20. Исаков Ю.Ф., Михельсон В.А., Анохин М.И. Оксигенотерапия и гипербарическая оксигенация у детей. М., 1982.

21. Исаков Ю.Ф., Степанов Э.А., Гераськин А.И. Руководство "Торакальная хирургия детского возраста". М., 1983.
22. Исаков Ю.Ф., Степанов Э.А. Опухоли и кисты грудной полости у детей. М., 1975.
23. Исаков Ю.Ф., Тихонов Ю.Ф. Врожденные пороки периферических сосудов у детей. М., 1974.
24. Исаков Ю.Ф., Степанов Э.А., Красовская Т.В. Абдоминальная хирургия у детей. М., Медицина, 1988.
25. Козмин А.И., Кон И.И. Сколиоз. М., Медицина, 1981.
26. Кузин М.И. Раны и раневая инфекция. М., Медицина, 1981.
27. Киселев В.П., Самойлович Э.Д. Множественные сочетанные травмы у детей. М., Медицина, 1985.
28. Киселев В.П., Козырев В.А. Черепно мозговая травма у детей. М., 1971.
29. Ленюшкин А.И. Проктология детского возраста. М., Медицина, 1976.
30. Ленюшкин А.И. Руководство по детской поликлинической хирургии. М., Медицина, 1986.
31. Лопаткин М.А., Пугачев А.Г. Детская урология. М., Медицина, 1986.
32. Лопаткин М.А. Урология. М., Медицина, 1982.
33. Михельсон В.А., Маневич А.З. Основы интенсивной терапии и реанимации в педиатрии. М., 1979.
34. Михельсон В.А., Костин Э.Д., Цыпин Л.Е. Детская анестезиология и реанимация. М., Медицина, 1980.
35. Мовшович И.А. Оперативная ортопедия. М., Медицина, 1983.
36. Рокицкий М.Р. Неотложная пульмонология детского возраста. Л., 1978.
37. Рокицкий М.Р. Ошибки и опасности в хирургии детского возраста. Л., 1979.
38. Ситковский Н.Б., Гераськин В.И., Шафранов В.В., Новак М.М., Лечение гемангиом у детей жидким азотом. Киев, "Здоров'я", 1986.
39. Ситковский Н.Б., Басс М.М., Дольницкий О.В. Атлас хирургической патологии у детей. Киев, "Здоров'я", 1981.
40. Степанов Э.А., Дронов А.Ф. Острый аппендицит у детей раннего возраста. М., Медицина, 1974.
41. Сягайло П.Т., Сушко В.И. Пороки развития и заболевания новорожденных. 1992.
42. Сягайло П.Т., Дегтяр В.А. Костно-пластические операции у детей. Днепропетровск, 1991.
43. Федореев Г.А. Гемангиомы кожи у детей. Л., Медицина, 1971.
44. Завялов П.В. Ожоги у детей. М., 1972.
45. Шулуток Л.И. Боковые искривления позвоночника у детей, Казань, 1968.
46. Федоров В.Д. Лечение перитонита. М., 1994.

47. Фельдман А.И. Инвагинация и эвагинация кишок у детей. М., Медицина, 1977.
48. Габай А.В., Гаврюшов В.В. Хирургия селезенки у детей. М., 1969.
49. Дмитриев М.Л. и др. Очерки гнойной хирургии у детей. М., 1964.
50. Венгеровский М.С. Остеомиелит у детей. М., 1964.
51. Кононов В.С. Острый гематогенный остеомиелит у детей. Фрунзе, 1974.
52. Терновой К.С., Прокопова Л.В., Алексюк К.П. Лечение остеомиелита у детей. Киев, "Здоров'я", 1979.
53. Тагер И.Л., Филиппкин М.А. Рентгендиагностика заболеваний органов пищеварения у детей. М., 1974.
54. Духанов А.Я. Урология детского возраста. М., 1961.
55. Голигорский С.Д. Основы детской урологии и нефрологии. Киев., 1993.
56. Студеник М.Я. Болезни почек в детском возрасте. М., 1976.
57. Пытель А.Я., Пугачев А.Г. Очерки по детской урологии. М., 1977.
58. Куц Н.Л., Пугачев А.Г., Москаленко В.З. Хирургия пороков почек и мочевых путей у детей. Киев, 1978.
59. Маневич А.З., Михельсон В.А. Основы наркоза. М., 1976.
60. Маневич А.З. Педиатрическая анестезиология. М., 1970.
61. Маркова И.В., Абезгауз А.Н. Отравления в детском возрасте. М., 1976.
62. Тумаркин В.М. Диагностика и терапия неотложных состояний у детей. М., 1968.
63. Энштейн Г.Я. Травматология и восстановительная хирургия детского возраста. 1964.
64. Волкова М.Б. Клиническая онкология детского возраста. 1978.
65. Волков М.В. Болезни костей у детей. 1974.
66. Меженина Е.П. Врожденные уродства у детей. 1974.
67. Ситковский Н.Б., Кукуруза Ю.П. Лечение пилоростеноза у новорожденных и грудных детей. 1978.
68. Баиров Г.А., Пугачев А.Г., Щепкина М.К. Хирургия печени и желчных протоков у детей. М., 1986.
69. Долецкий С.Я. Ущемленные паховые грыжи у детей. М., 1978.
70. Розанова А.А. Врожденный пилоростеноз и его оперативное лечение. М., Медицина, 1954.
71. Баиров Г.А., Островский Е.А. Хирургия толстой кишки у детей. Л., 1993.
72. Долецкий С.Я., Пугачев А.Г. Непроходимость желудочно-кишечного тракта у новорожденных и грудных детей. 1985.
73. Долецкий С.Я. Диафрагмальные грыжи у детей. 1980.
74. Исаков Ю.Ф., Степанов Э.А. Нагноительные заболевания легких и плевры у детей. М., 2002.

75. Усенко Л.В. Посібник для практичних занять з анестезіології і реаніματοлогії.,Київ,"Здоров'я",1993.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ З СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Оцінка “відмінно” виставляється за роботу, в якій інтерн відповідав практично на всі запитання, його відповіді включають змістовну характеристику клініки окремих нозологічних форм, лікування, надання невідкладної допомоги, також знання етіопатогенезу та класифікацію даних нозологій.

Оцінка “добре” виставляється за роботу, в якій інтерн відповідав на 80% запитань і показав досить змістовні знання з тих питань, що відображають основні розділи учбової програми.

Оцінка “задовільно” виставляється за роботу, в якій інтерн відповідав на 60% запитань. Відповіді не повні.

Оцінка “незадовільно” виставляється за роботу, в якій інтерн не дав жодної правильної відповіді.

VI. ПОРЯДОК ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Проведення контролю засвоєння знань та вмінь лікарями-інтернами проводиться у вигляді підсумкових занять після вивчення розділів дитячої хірургії.

Їх метою є з’ясування глибини клінічного мислення майбутніми спеціалістами насамперед в постановці вірного діагнозу, тактиці та лікуванні тієї чи іншої хірургічної патології у дітей. Для цього під час проведення підсумкового заняття інтерни теоретично відповідають на запитання, трактують розроблені додаткові методи обстеження пацієнтів, розглядають завдання ситуаційних задач з кожного розділу дисципліни. Запитання підсумкові занять періодично повторюються, особливо з нозологічних форм, які рідко зустрічаються в практичній діяльності дитячого хірурга. Такий підхід дає змогу надійно переконатися в тому, що матеріал інтерни засвоїли повністю.

Перелік питань для проведення підсумкових практичних занять з розділів

Підсумкове заняття N 1.

- Особливості перебігу гнійно-запальних захворювань м’яких тканин у дітей раннього віку.
- Некротична флегмона новонароджених. Клініка. Діагностика. Тактика лікаря.

- Терміни оперативного втручання при некротичній флегмоні новонароджених. Особливості післяопераційного періоду.
- Мастит новонароджених. Клініка. Діагностика.
- Особливості лікування маститу новонароджених.
- Класифікація омфаліту. Тактика лікаря в залежності від виду омфаліту.
- Ранні та пізні ускладнення омфаліту.
- Парапроктит у дітей. Терміни оперативного втручання. Реабілітація.
- Тактика лікаря при лімфаденітах та аденофлегмонах у дітей.
- Гострий гематогенний остеомієліт у дітей. Класифікація, клініка.
- Діагностика гострого гематогенного остеомієліту.
- Диференційна діагностика гострого гематогенного остеомієліту.
- Особливості перебігу гострого гематогенного остеомієліту у новонароджених та дітей раннього віку.
- Ускладнення гострого гематогенного остеомієліту. Реабілітація.
- Хронічний гематогенний остеомієліт. Класифікація. Рентгендіагностика.
- Терміни оперативного втручання при хронічному гематогенному остеомієліті у дітей.
- Реабілітація при хронічному гематогенному остеомієліті у дітей.

Підсумкове заняття №2

- Гострий апендицит у дітей. Класифікація Клініка. Діагностика.
- Особливості перебігу гострого апендициту у дітей в залежності від локалізації апендикса.
- Тактика лікаря при апендикулярному інфільтраті у дітей.
- Диференційна діагностика апендикулярного інфільтрату у дітей.
- Особливості перебігу гострого апендициту у дітей раннього віку. Реабілітація.
- Методика обстеження дітей з підозрою на гострий апендицит.
- Перетонити у дітей. Класифікація. Етіопатогенез.
- Апендикулярний перитоніт у дітей. Клініка. Діагностика. Тактика лікаря.
- Диплококовий перитоніт у дітей. Клініка. Діагностика.
- Консервативне та оперативне лікування диплококового перитоніту. Реабілітація.
- Перетонити новонароджених. Клініка. Діагностика.
- Консервативне та оперативне лікування перитонітів у новонароджених. Реабілітація.
- Принципи лікування гнійно-запальних захворювань у дітей. Реабілітація.
- Основні аспекти антибактеріальної та умунокорегуючої терапії при гнійно-запальних захворюваннях у дітей.

Підсумкове заняття №3

- Странгуляційна та обтураційна непрохідність кишківника у дітей. Клініка. Діагностика.
- Диференційна діагностика механічної та динамічної непрохідності кишківника у дітей.
- Спайкова непрохідність кишківника у дітей. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування. Реабілітація.
- Профілактика спайкової непрохідності кишківника у дітей.
- Інвагінація кишківника у дітей. Клініка. Діагностика. Реабілітація.
- Консервативне та оперативне лікування інвагінації кишківника.
- Вроджена висока непрохідність кишківника у дітей. Клініка. Діагностика.
- Вроджена низька непрохідність кишківника у дітей. Клініка. Діагностика.
- Особливості клініки при синдромі Ледда у дітей. Реабілітація.
- Методика обстеження дитини з підозрою на вроджену непрохідність кишківника.
- Хвороба Гіршпрунга у дітей. Класифікація. Клініка. Діагностика.
- Методика обстеження дитини з підозрою на хворобу Гіршпрунга. Особливості постановки клізми у дітей з хворобою Гіршпрунга. Реабілітація.
- Вади розвитку аноректальної зони у дітей. Класифікація. Клініка.
- Тактика лікаря при повних та неповних атрезіях заднього проходу та прямої кишки. Реабілітація.

Підсумкове заняття №4

- Кровотеча з шлунково-кишкового тракту у дітей. Причини. Клініка. Діагностика.
- Консервативне лікування кровотечі зі шлунково-кишкового тракту.
- Показання до оперативного лікування дітей з кровотечею зі шлунково-кишкового тракту. Реабілітація.
- Бактеріальна деструкція легень у дітей раннього віку. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- БДЛ у дітей старшого віку. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Бронхоектазія. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.

Підсумкове заняття №5

- Синдром набряку та гіперемії калитки у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Гідроцеле, варикоцеле у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Крипторхізм у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Аномалії сечостатевої системи у дітей. Гідронефроз. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Міхурно-сечеводний рефлюкс. Клапани уретри. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Захворювання сечостатевої системи у дітей (травма, сторонні тіла). Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Фімоз, парафімоз у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Паранефрит. Іліачний мезоаденіт. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Епіспадія, гіпоспадія у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Екстрофія сечового міхура. Нейрогенний сечовий міхур у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.

Підсумкове заняття №6

- Аномалії та захворювання жовточного протоку та урахусу у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Діафрагмальні грижі у новонароджених та немовлят. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Ембріональна, пупкова та грижі білої лінії живота у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування.

Підсумкове заняття №7

- Аномалії та захворювання опорно-рухового апарату у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Вроджені вивихи стегна у новонароджених та немовлят. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.

- Кривошия у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Клишоногість у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Пухлини кісток у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Вроджений вивих стегна у дітей після року. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Тактика лікування. Ускладнення.
- Захворювання хребта у дітей. Юнацький остеохондроз. Порушення постави, сколіоз. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Захворювання та деформація грудної клітки у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.

Підсумкове заняття №8

- Аномалії прямої кишки і анального отвору у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Синдром блювоти у дітей. Природжена непрохідність тонкого кишківника у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Природжений пілоростеноз у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Синдром закрепу у дітей. Хвороба Гіршпрунга у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Спайкова непрохідність кишківника у дітей. Спайкова хвороба у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Інвагінація кишківника у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Динамічна непрохідність кишківника у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Портальна гіпертензія у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Синдром кровотечі з шлунково-кишкового тракту у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Портальна гіпертензія у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Синдром кровотечі з шлунково-кишкового тракту у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.

Підсумкове заняття №9

- Особливості онкології дитячого віку. Пухлини м'яких тканин у дітей (пігментна пляма, гемангіома, лімфангіома, невус). Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Тератоми у дітей. Крижово-куприкова тератома у новонароджених і дітей перших трьох місяців життя. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Синдром пухлини в животі у дітей. Пухлина Вільмса. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.

Підсумкове заняття №10

- ДЦП у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Пологовий травматизм. Профілактика пологового травматизму у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Синдром внутрішньогрудної напруги у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Аномалії та захворювання стравоходу у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.
- Синдром жовтяниці у дітей. Атрезія жовчних ходів. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.

Підсумкове заняття №11

- Травма органів черевної порожнини. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Травма органів грудної порожнини. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Особливості діагностики та лікування травми скелету у дітей. Переломи-вивихи, вивихи в дитячому віці. Контрактура Фолькмана. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Опіки та відмороження у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Діафрагмальна грижа у дітей старшого віку. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Кисти легень у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.

- Аномалії лицьового скелету у дітей (заяча губа, вовче рило, дефекти піднебіння). Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування.
- Черепно-мозкові грижі у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Спинномозкові грижі у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.
- Дисплазії та хондропатії скелету у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення.

Ситуаційні задачі

Задача №1.

У новонародженого з перших хвилин після народження вімічається значне виділення із носу та роту слини, що піниться. Яке захворювання слід виключити? Які необхідні додаткові методи обстеження? Яка лікувальна тактика повинна бути в умрвах пологового будинку, загальнохірургічного відділення, спеціалізованого відділення дитячої хірургії?

Задача №2.

У дитини з перших хвилин після народження із рота та носа у значній кількості виділяється піниста слина, злегка забарвлена жовччю. Думаючи про те, що наявність жовчі свідчить про повну прохідність стравоходу та шлунку, лікар дозволив годувати дитину, однак, при цьому дитина поперхнулась, з'явився ціаноз, апноє, кашель.

У чому полягає помилка лікаря? Яка діагностична та лікувальна тактика повинна бути?

Задача №3.

При підготовці до невідкладного рентгенологічного дослідження новонародженого з підозрою на атрезію стравоходу серед лікарів-хірургів виникли різнобічні думки з приводу контрастної речовини та її кількості введення. Пропонувалися слідуючі варіанти: сірчано-кислий барій, 1 мл., йодіпол 3-5 мл., йодіпол 1 мл., безконтрастне дослідження шляхом введення у стравохід контрастного резинового зонду.

Які методи найбільш сприятливі, які протипоказання і чому?

Задача №4.

У відділення дитячої хірургії доставлена дитина на 4 день від народження. Народилася від другої вагітності, у матері відмічено багатоводдя. Вага при народженні – 3000 гр., вага при госпіталізації – 2250 гр.. Зразу після народження відмічено значне виділення слини з ротової порожнини. Не звертаючи увагу на це, лікарі – неонатологи хотіли годувати дитину, однак після кожної спроби погодувати дитину, - виникав кашель, попірхування, ціаноз. На другу добу в обох легенях стали

вислуховуватись різнокаліберні хрипи. На 4 добу після народження була запідозрена атрезія стравоходу, рентгенологічне дослідження підтвердило діагноз – дитина направлена в відділення дитячої хірургії. Стан при госпіталізації важкий, задишка, ціаноз, тахікардія – температура тіла 38,5 С. Шкіра суха, зморщена, очні яблука і тімзхрj запалі. При аускультатії над всією поверхнею легень вислуховуються багаточислені вологі хрипи.

Яка повинна бути лікувальна тактика дитячого хірурга?

Задача №5.

Під час оперативного втручання з приводу атрезії стравоходу, хірург виявив нижню трахею – стравохідну норицю. Відстань між проксимальним і дистальним відділами стравоходу 3,5 см.

Які варіанти операції можливі? Які з них слід вважати оптимальними? При яких умовах?

Задача №6.

В відділення дитячої хірургії доставлений новонароджений на 6 день від народження з діагнозом “атрезія стравоходу” (діагноз підтверджений рентгенологічно, видно як сліпо закінчується верхній відрізок стравоходу, в шлунку і кишечнику – газ). Стан дитини дуже важкий: виражена зливна двостороння пневмонія, по всіх легневим полям множинні вологі хрипи, різкий ціаноз, тахікардія. Енергична передопераційна підготовка, яка проводилась протягом 12 годин – ефекту не дала, стан дитини виключає можливість операції. Чи є яка-небудь методика, яка дозволяє полегшити стан дитини, ліквідувати закид шлункового вмісту в трахею?

Задача №7.

В районному пологовому будинку народився хлопчик вагою 2700 гр. При народженні відмічено значне виділення слини з роту, при повторних спробах годування виникли приступи кашлю, поперхування з переходом у ціаноз. На третю добу запідозрена атрезія стравоходу, виконано контрастне рентгенологічне дослідження стравоходу (в якості контрастної речовини було використано 5 мл. сірно-кислого барію розчиненого в грудному молоці); на рентгенограмі чітко видно ділянку де сліпо закінчується верхній відрізок стравоходу, а в шлунку і кишечнику – повітря. З пологового будинку перевели в районне хірургічне відділення загального профілю, де в екстремному порядку під місцевою анестезією зроблено накладання гастростоми і почато годування через неї. Оцініть лікувальну і хірургічну тактику лікарів, перерахуйте допущені помилки, якщо вони допущені.

Задача №8.

В клініку дитячої хірургії був доставлений новонароджений на другий день після народження з діагнозом: атрезія стравоходу. При рентгенологічному дослідженні (в стравохід через зонд введений 1 мл йодліполу) знайдено відрізок стравоходу, який сліпо закінчується і повітряний пухир в шлунку, в кишечнику повітря немає. При огляді

дитини звертає увагу запалий живіт. Попередній діагноз, лікувальна тактика?

Задача №9.

У дитини на другий день після народження з'явилась часта блювота (майже- після кожного годування), кількість блювотних мас трохи менше кількості вжитого молока. Загальний стан задовільний, дитина криклива, повільно втрачає в масі, непостійні закрепи; число сечовипускань зменшилось (10-14). При огляді живіт здутий в епігастрії, видима перистальтика відсутня. В аналізах крові – помірна гіпохлоремія, алкалоз. При контрастному рентгенологічному дослідженні евакуація йодліполу (5 мл) розпочинається через 15 хв і закінчується через 3 години. Про яке захворювання слід подумати. Яка подальша діагностична та лікувальна тактика?

Задача №10.

У дитини у віці 4 тижнів з'явилася блювота фонтаном після кожного годування. Кількість блювотних мас не перевищує кількість вжитого молока, в блювотних масах відсутні домішки жовчі, блювота має застійний кислий запах. Виражений закреп, число сечовипускань зменшено до 6 на добу. При оглді шкіра суха, морщиниста. Живіт здутий в епігастрії, видно перистальтику (шлунок у вигляді “пісочного годинника”). При пальпації зправа від середньої лінії в епігастрії нечітко пальпується еластичне безболісне потовщення. На оглядовій рентгенограмі органів черевної порожнини видно перерозтягнутий шлунок з горизонтальним рівнем рідини. При контрольному дослідженні видно глибоку перистальтику, пізня евакуація контрастної речовини, яка закінчується після 24 години, відмічено звуження пілоричного каналу. В крові – згущення крові, високий гематокрит, гіпохлоремія, гіпокаліємія. В сечі знижено вміст натрія та хлору. Який ви поставити діагноз, яка лікувальна тактика?

Задача №11.

У хлопчика у віці трьох неділей, який знаходиться в дитячому соматичному відділенні, клінічно та рентгенологічно встановлено діагноз пілоростеноз. При обговоренні подальшої лікувальної тактики думки педіатрів розділилися: одні наполягали на невідкладному переводі дитини у відділення дитячої хірургії, другі пропонували провести хворому енергійну спазмолітичну інфузійну і загальнопідтримуючу терапію, мотивуючи своє рішення тим, що “дитина зовсім ще не лікувалась”. Яку лікувальну тактику слід обрати?

Задача №12

У дівчинки у віці трьох неділей з'явилася блювота після годування, непостійна. Фонтаном, з незначними домішками жовчі (не завжди). У дитини часті проноси, вона в'яла, адинамічна, швидко втрачає вагу, відмовляється від прийому рідини. Живіт здутий в епігастрії. В крові – гіперкаліємія, гіпонатріємія, ацидоз. В сечі збільшився вміст натрія та хлору. При рентгенологічному дослідженні шлунку з контрастною рідиною затримки останнього не ввідмічено, евакуація звичайна. Діагноз, лікувальна тактика?

Задача №13.

Під час операції з приводу пілоростенозу при розсіченні м'язового шару привратника в рану виділилися пухирці повітря. Про що свідчить їх поява? Яка повинна бути тактика хірурга?

Задача №14.

У дитини в перші години після народження з'явилася значна блювота жовчею. Після годування блювота посилюється. Загальний стан в першу добу страждав мало, потім з'явилася в'ялість, адинамія, наростало зневоднення, за добу дитина втратила у вазі 250гр.. Двічі відмічено відходження в незначній кількості сірого меконію, сечовипускання 6 разів на добу. При огляді - виражені ознаки зневодження (суха морщиниста шкіра, запалі очні яблука та тім'ячко, сухі слизові оболонки). Живіт м'який, здутий в епігастрії, після блювоти здуття менше. Нижні відділи живота западають. В аналізах крові – гіпохлоремія, згущення крові. На оглядовій рентгенограмі органів черевної порожнини, виконаній у вертикальному положенні дитини; чітко видно два горизонтальних рівні рідини, газ в кишечнику відсутній. Потрібні чи непотрібні додаткові дослідження? Діагноз? Лікувальна тактика?

Задача №15.

В перші години після народження дитини лікарі пологового будинку знайшли в черевній порожнині утворення неправильної, округлої форми, яке легко зміщується при пальпації. На другий день у новонародженого з'явилась блювота після годування, відійшла невелика кількість сірого в'язкого меконію. До кінця другої доби були значні темні випорожнення меконієвої маси, видно згустки крові. Утворення у животі зникло, але блювота приймала постійний характер. Дитина за дві доби втратила в масі до 400 гр. Новонароджений переведений в клініку дитячої хірургії, де на оглядовій рентгенограмі органів черевної порожнини виявлені два горизонтальних рівні рідини, невелика кількість газу в кишечнику. При контрастній ірригографії знайдено, що сліпа кишка розташовується високо, в правому підребір'ї. Діагноз? Чим пояснюється кровавий стілець і зникнення утворення у черевній порожнині? Лікувальна тактика?

Задача №16.

У новонародженого з типовою клінікою високої кишкової непрохідності (дивись умову задачі № 14) при ревізії кишечника, останній залишився незмінним, стенозів, атрезії, давлячих тяжів не знайдено, хоча в ділянці 12 –ти палої кишки були ділянки, вище яких кишка була трохи здута. Хірург подумав, що явища непрохідності обумовлені функціональним порушенням і зашив рану. Про яке захворювання слід подумати? Яка повинна бути тактика хірурга?

Задача №17.

Під час операції з приводу високої кишкової непрохідності виявлена судина, яка здавлює 12 – ти палу кишку. Хірург перев'язав і відсік судину, відновивши прохідність кишки. Оцініть тактику хірурга?

Задача №18.

У новонародженого протягом 24-х годин не відходить меконій. Дитина не спокій-на, відмовлюється від годування. Анальний отвір розташований звичайно. Живіт рівно-мірно здутий, при пальпації дитина неспокійна, плаче. На оглядовій рентгенограмі органів черевної порожнини видно множинні різнокаліберні повітряні пухирі з горизонтальним рівнем рідини (чаші Клойбера). Діагноз? Які додаткові методи обстеження не-обхідно провести? Подальша лікувальна тактика?

Задача №19.

У новонародженого на протязі 24-х годин не відходить меконій. Педіатр пологово-го будинку оглянув дитину і виявив відсутність анального отвору. Дитина терміново направлена в дитяче хірургічне відділення. Які допущені помилки? Яка діагностична і лікувальна тактика?

Задача №20.

Яким методом можливо виявити рівень атрезії прямої кишки? В чому її сутність?

Задача №21.

В дитяче хірургічне відділення поступила дитина з атрезією прямої кишки і анального отвору. З моменту народження пройшло 3 години. Серед хірургів виникли суперечки з приводу доцільності обстеження по Вангенстіну. Яка Ваша думка? Яку діагностичну та лікувальну тактику слід вибрати?

Задача №22.

У новонародженого виявлена атрезія прямої кишки та анального отвору з промежиною норицею. Яка ваша діагностична та лікувальна тактика?

Задача №23.

У новонародженого зразу ж після народження стрімко нарастає ядуха та ціаноз. Перерахуйте захворювання новонароджених, яке супроводжується цим синдромом?

Задача №24.

У новонародженого зразу ж після народження почав нарастати ціаноз, при чому відмічено, що під час плаччу дитина злегка рожевіє. Про яке захворювання повинен подумати лікар? Яка діагностична та лікувальна тактика?

Задача № 25.

При огляді ротової порожнини новонародженого з гострим порушенням дихання (задишка, ціаноз) під язиком виявлено округле утворення, яке займає майже всю ротову порожнину і відтісняє корінь язика до заду. Утворення жовтого кольору, визначається флюктуація. Який ви поставите діагноз? Як допоможете дитині?

Задача №26.

В райлікарню доставлений новонароджений в віці 2 – х днів з наростаючими порушеннями дихання (інспіраторна задишка, про-

гресуючий ціаноз). При огляді ротової порожнини виявлено великий язик, який заповнює всю ротову порожнину. Поряд з незміненою тканиною в товщі язика розташовуються множинні синьо – багрові бугристі утворення. Ваш діагноз, перша допомога, подальша лікувальна тактика?

Задача № 27.

У новонародженого на 2 – й день життя раптово стали наростати порушення дихання, прогресували задишка і ціаноз. При огляді: стан дитини вкрай важкий, виражена задишка, ціаноз, пульс 196 за одну хвилину, ниткоподібний. При перкусії виявлено зміщення середостіння вліво, зліва – звичайний легеневий звук, зправа – тімпаніт над всією поверхнею легень. При аускультатії: зліва – везикулярне дихання, зправа – дихання різко ослаблене. Про які захворювання повинен подумати лікар? Які необхідні додаткові дослідження?

Задача №28.

Дитині з вищеописаною клінічною картиною (задача №27), виконана термінова оглядова рентгенографія органів грудної клітини. На рентгенограмі – тінь середостіння різко зміщена вліво, зправа прозорість легневих полів підвищена, малюнок не спостерігається. Попередній діагноз? Подальша діагностична та лікувальна тактика?

Задача №29.

На оглядовій рентгенограмі органів грудної клітки дитини з гострими порушеннями дихання (задача №27), виявлена округла повітряна порожнина, яка займає всю праву плевральну порожнину і відтісняє середостіння вліво. Ваш діагноз? Яка ваша лікувальна тактика при прогресуючих порушеннях дихання, що загрожують життю дитини?

Задача №30.

У новонародженої дівчинки з моменту народження відмічена легка віддишка, яка посилюється при годуванні і примушує дитину переривати смоктання. На 17 – й день від народження стан дитини раптово та прогресивно погіршується: наростає задишка, ціаноз, тахікардія. В край важкому стані дитину доставлено в дитячу хірургічну клініку. При огляді виражена задишка з втягуванням міжребір'я, ціаноз, тахікардія, тахіпоне. Грудна клітка асиметрична – вибухає права половина (западає зліва). Перкуторно середостіння зміщено вліво, зправа перкуторний звук з тимпанічним відтінком, зліва – деяке вкорочення перкуторного звуку. Аускультативно: помірно ослаблене дихання по всіх легневим полям. На оглядовій рентгенограмі органів грудної порожнини: тінь середостіння зміщена вліво, зправа прозорість трохі підвищена (чи понижена зліва?).

Які попередні діагнози? Які додаткові обстеження допоможуть уточнити діагноз? Яка лікувальна тактика у спеціалізованій клініці?

Задача №31.

У новонародженого через 6 годин після народження почало збільшуватися порушення дихання – задишка, ціаноз. При повторних оглядах спостерігається поступове зміщення серця на право. Ліва половина грудної клітки трохи вибухає, відстає в акті дихання, перкуторн зправа звичайний легеневий звук, зліва – укорочення легеневого звуку, періодично з'являється тімпаніт. При аускультації: зліва вдається вислухати “булькаючі” шуми. На оглядовій рентгенограмі органів грудної клітини – середостіння зміщено вправо, зліва до 2 –го ребра виявляються різнокаліберні повітряні порожнини. Попередній діагноз? Діагностична та лікувальна тактика?

Задача №32.

У новонародженого з 3-го дня життя відмічається жовтушність склер, слизових оболонок роту. Жовтяниця сильніше виражена на верхніх частинах тулуба, не супроводжується побліднінням шкіри. До кінця неділі жовтяниця поступово зменшилась і зникла через 2 неділі. Що це за захворювання? Якого характеру жовтяниця? Прогноз?

Задача №33.

У дитини 9 місяців відмічається жовтушність шкіри, помірна субектеричність склер. Стан важкий. Спостерігається баштоподібний череп, сидлоподібний ніс, деформація вušних раковин, широко розставлені очні яблука, готичне піднебіння, косоокість, додаткові пальці. Печінка трохи збільшена, спленомегалія, ретикулоцитоз, мікросфероцитоз, знижена осматична резистентність еритроцитів, гіпербілірубінемія за рахунок непрямого білірубіну. Яке це захворювання? Лікувальна тактика?

Задача №34.

У дитини одного місяця спостерігається жовтяниця, що з'явилась з першого дня від народження, сеча має колір темного пива. Спостерігається збільшення печінки. В крові білірубін підвищений до 10 – 15 мг.%. Реакція Ван ден Берга пряма. В сечі, при наявності жовчних пігментів, уробілін відсутній. Ваш діагноз? З якою патологією частіше необхідно проводити диференційний діагноз?

Задача №35.

Чи можливе доопераційне визначення форми атрезії жовчєвивідних шляхів (внутрішньопечінкова, зовнішньопечінкова)? Якщо можливо, то яким чином?

Задача №36.

Час появи жовтяниці при гемолітичній хворобі новонародженого? Пропонуються наступні варіанти: з 3 дня життя, до 7-10 дня зникає, з 1-2 дня, швидко прогресує; з 2-3 тижня життя.

Задача №37.

У дитини на третій день після народження, раптово з'явилася кривава блювота. На шкірі відмічається крововиливи типу екхімозів. Пізніше був стілець з домішками темної крові. Дитина бліда, відмовляється від груді. При лабораторному дослідженні відмічається анемія і подовження протромбінового часу. Ваш діагноз?

Задача №38.

У 25 – денної дівчинки був двічі стілець з домішками темної крові. При уважному огляді відмічаються дрібні петехіальні висипи на шкірі і слизових оболонках. Симптоми джгута і щипка, позитивний. В результаті обстеження виявлено: відсутність ретракції згустка, подовження часу тривалості кровотечі, тромбоцитопенія (на фоні незміненого мегакаріоцитарного ростка кісткового мозку). Про яке захворювання в даному випадку може йти мова?

Задача №39.

Дитина віком 1,5 місяця госпіталізована в дитяче хірургічне відділення. Зі слів матері, на протязі останніх 10 днів у дитини відмічається блювання після годування в положенні на спині. Блювання спостерігається частіше, якщо дитина кричить, плаче. В блювотних масах домішки крові. Ваш попередній діагноз?

Задача №40.

Дитина трьох тижнів госпіталізована в стаціонар у важкому стані. Хворий в'ялий, відмовляється від груді, відмічається втрата ваги тіла. Шкіряні покрови жовто – сірого відтінку. Температура підвищена до 38,5 С, висипи на шкірі. Живіт рівномірно здутий, пальпується збільшена печінка та селезінка. Спостерігається кроваве блювання, мелена. Аналіз крові: еритроцити – 2 млн., лейкоцити – 22500, різкий зсув лейкоцитарної формули вліво, до появи юних форм і мієлоцитів, виражена токсична зернистість лейкоцитів. Посів крові – висіяний стафілокок. Діагноз?

ПИТАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Висвітлення нозології у дітей включає: етіопатогенез, класифікацію, клініку, діагностику, тактику та лікування.

1. Історія розвитку дитячої хірургії на Україні та країнах СНД. Чотири періоди розвитку дитячої хірургії на Україні. Перспективи розвитку дитячої хірургії на Україні.
2. Некротична флегмона новонароджених.
3. Мастит новонароджених.

4. Захворювання пупка у новонароджених.
5. Лімфаденіт, парапроктит у новонароджених.
6. Панарицій, псевдофурункульоз, піодермія у дітей.
7. Особливості перебігу гострого апендициту у дітей раннього віку.
8. Особливості гострого апендициту у дітей старшого віку в залежності від локалізації апендиксу.
9. Акепидикулярний перитоніт у дітей.
10. Перитоніт у новонароджених.
11. Диплококковий перитоніт у дітей.
12. Гострий гематогенний остеомієліт у дітей раннього віку.
13. Особливості гострого гематогенного остеомієліту у дітей старшого віку.
14. Хронічний гематогенний остеомієліт у дітей. Атипові форми остеомієліту у дітей.
15. Бактеріальна деструкція легень у дітей раннього віку.
16. Бронхоектазія.
17. Синдром набряку та гіперемії калитки у дітей.
18. Гідроцеле, варикоцеле у дітей.
19. Крипторхізм у дітей.
20. Гідронефроз у дітей.
21. Міхурно-сечеводний рефлюкс у дітей. Клапани уретри у дітей.
22. Фімоз, парафімоз у дітей.
23. Епіспадія, гіпоспадія у дітей.
24. Захворювання жовточного протоку та урахусу у дітей.
25. Грижі у дітей: ембріональна, пупкова та грижі білої лінії живота.
26. Вроджені вивихи стегна у новонароджених та немовлят.
27. Кривошия у дітей.
28. Клишоногість у дітей.
29. Пухлини кісток у дітей.
30. Защемлена та незащемлена пахова грижа у дітей.
31. Вроджений вивих стегна у дітей після року.
32. Портальна гіпертензія у дітей.
33. Синдром кровотечі з шлунково-кишкового тракту у дітей.
34. Захворювання хребта у дітей. Порушення постави, сколіоз.
35. Вади розвитку прямої кишки і анального отвору у дітей.
36. Природжена непрохідність тонкого кишківника у дітей.
37. Природжений пілоростеноз у дітей.
38. Хвороба Гіршпрунга у дітей.
39. Пухлини межистіння та грудної порожнини у дітей.
40. Хірургічний сепсис у дітей. Інфекційний-токсичний шок.
41. Спайкова непрохідність кишківника у дітей.
42. Інвагінація кишківника у дітей.

43. Особливості онкології дитячого віку. Пухлини м'яких тканин у дітей (пігментна пляма, гемангіома, лімфангіома, невус)
44. Тератоми у дітей. Крижово-куприкова тератома.
45. Синдром пухлини в животі у дітей. Пухлина Вільмса.
46. Хірургічні аспекти ДЦП у дітей.
47. Пологовий травматизм. Профілактика пологового травматизму у дітей.
48. Синдром внутрішньогрудної напруги у дітей.
49. Аномалії стравоходу у дітей: атрезія стравоходу, трахеостравохідна нориця.
50. Захворювання стравоходу у дітей: опік стравоходу, сторонні тіла.
51. Синдром жовтяниці у дітей. Атрезія жовчних ходів.
52. Травма позачеревного простору у дітей.
53. Травма органів черевної порожнини.
54. Травма органів грудної порожнини.
55. Особливості діагностики та лікування травми скелету у дітей. Переломо-вивихи, вивихи в дитячому віці. Контрактура Фолькмана.
56. Опіки у дітей.
57. Відмороження у дітей.
58. Діафрагмальна грижа у дітей старшого віку.
59. Хондропатії скелету у дітей.
60. Дисплазії скелету у дітей.

VII.

ОБОВ'ЯЗКОВИЙ МІНІМУМ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ПИТАНЬ БЕЗ ЯКИХ ЛІКАР-ІНТЕРН НЕ МОЖЕ ОТРИМАТИ ЗАДОВІЛЬНУ ОЦІНКУ

Загальні запитання

- Основи законодавства з охорони здоров'я і головні директивні документи, які визначають діяльність органів та установ охорони здоров'я.
- Загальні питання організації хірургічної допомоги дітям.
- Топографічну анатомію головних ділянок тіла.
- Головні питання нормальної та патологічної фізіології в різних вікових групах, взаємозв'язок функціональних систем організму та рівні їх регуляції.
- Причини виникнення патологічних процесів в організмі дитини, механізм їх розвитку, клінічні прояви.
- Основи водно-електролітних порушень, кислотно-лужного балансу, можливі типи порушень і принципи лікування в різних вікових групах.

- Патофізіологію травми та крововтрати, профілактику і терапію шоку та крововтрати, патофізіологію ранового та гнійного процесів.
- Фізіологію та патофізіологію згортаючої системи крові, показання та протипоказання до переливання крові і її компонентів, принципи лікування гемотрансфузійних ускладнень.
- Принципи деонтології в дитячій хірургії.
- Загальні та функціональні методи обстеження дитини з хірургічною патологією.
- Питання асептики та антисептики в дитячій хірургії.
- Принципи, способи і методи знеболювання в дитячій хірургії, питання інтенсивної терапії та реанімації у дітей.
- Показання та протипоказання до застосування рентгенологічних і радіологічних методів у дітей. Генетичні фактори в розвитку патології у дітей. Питання імунології.
- Клінічна симптоматика основних хірургічних захворювань у дітей в різних вікових групах.
- Клінічна симптоматика суміжних станів в дитячій хірургічній клініці.
- Принципи підготовки до операції і ведення післяопераційного періоду.
- Застосування у дітей методів фізіотерапії та ЛФК.
- Основи раціонального харчування у здорових дітей. Принципи дієтотерапії хірургічних хворих.
- Хірургічний інструментарій при різних видах оперативних втручань.
- Питання організації та диспансеризації дитячого населення.
- Патофізіологія ранового процесу. Загальні принципи лікування гнійних та чистих ран.
- Форми та методи санітарної просвіти.
- Питання організації та діяльності медичної служби цивільної оборони.

Загальні вміння

- Отримати інформацію про захворювання, виявити загальні та специфічні ознаки хірургічного захворювання.
- Оцінити стан здоров'я хворого, прийняти необхідні заходи для виведення хворого із тяжкого стану, визначити об'єм і послідовність реанімаційних міроприємств, надати невідкладну допомогу.
- Визначити необхідність проведення спеціальних методів дослідження. Уміти інтерпретувати отримані результати.
- Визначити покази до госпіталізації та її організації.
- Провести диференційну діагностику основних хірургічних захворювань в різних вікових групах, обґрунтувати клінічний діагноз.

- Обґрунтувати схему, план і тактику ведення хворих, показання і протипоказання до операції.
- Розробити план підготовки хворої дитини до екстренної та планової операції, визначити ступінь порушення гомеостазу, здійснити підготовку всіх функціональних систем організму до операції.
- Забезпечити та виконати місцеве знеболювання.
- Обґрунтувати найбільш доцільну техніку операції при даній хірургічній патології та виконати її в повному об'ємі.
- Оформити медичну документацію та оцінити її ефективність.
- Засвоїти принципи реабілітації хірургічних та ортопедотравматологічних хворих.
- Проводити санітарно-освітню роботу серед населення.

Спеціальні знання

- Повинен знати профілактику, діагностику, клініку та лікування при слідуючих захворюваннях та станах: травматичний шок, гостра кровотеча, гостра серцева та легенева недостатність, гострий токсикоз, включаючи синдром тривалого розчавлювання, опіки тіла.

Спеціальні вміння

Лікар-інтерн дитячий хірург повинен вміти встановити діагноз, провести необхідне лікування при слідуючих захворюваннях:

А. Невідкладна допомога

- гострий апендицит та його ускладнення (апендикулярний інфільтрат, апендикулярний абсцес, перитоніт);
- защемлена пахова, пупкова, стегова та діафрагмальна грижі;
- гостра кишкова непрохідність;
- нирково-кам'яна хвороба, гостра затримка сечі;
- гострий холецистит;
- дивертикул Меккеля;
- мезаденіт;

Б. Планова та пластична хірургія

- патологія епітеліальних ходів шиї;
- патологія піхвового відростку очеревини;
- грижі черевної стінки;
- пухлини та пухлиноподібні утворення м'яких тканин;
- ранули;
- фунгус пупка;
- тератома крижово-куприкової ділянки;

В. Гнійна хірургія

- гнійна рана;

- гнійне запалення м'яких тканин (фурункул, карбункул, флегмона, лімфаденіт, абсцес м'яких тканин, паротит, панаріцій, параніхій, флегмана кисті);
- гнійний артрит;
- врослий ніготь;
- остеомієліт.

Г. Хірургія органів грудної клітки

- вади розвитку бронхів та легенів;
- нагноюванні захворювання легенів та плеври;
- кісти легенів і поікістоз;
- сторонні тіла дихальних шляхів та бронхів;
- пухлини легенів;
- пухлини та кісти;
- природжені захворювання стравоходу;
- сторонні тіла стравоходу;
- травми стравоходу;
- діафрагмальні грижі;
- травми грудної клітки та її органів;
- природжені деформації грудної клітки.

Д. Урологія

- аномалії нирок та сечоводів;
- вади розвитку сечового іхура;
- гнійно-запальні захворювання органів сечо-статевої системи (пієлонефрит, цистит, паранефрит);
- сечокам'яна хвороба; крипторхізм; варикоцеле; меатостеноз; фімоз; парафімоз; пухлина Вільмса; пухлини сечового міхура;
- травми органів сечостатевої системи.

Є. Абдомінальна ділянка

- виразкова хвороба шлунку;
- синдром портальної гіпертензії;
- кісти та пухлини черевної порожнини;
- кишкові нориці;
- хвороба Крона;
- удвоєння шлунково-кишкового тракту.

Ж. Проктологія дитячого віку

- атрезія прямої кишки та анального отвору;
- природжені звуження задньопрохідного отвору;
- епітеліальні куприкові ходи;
- природжена клоака;
- хвороба Гіршпрунга; мегаколон;
- гострий та хронічний парапроктит; тріщини заднього проходу; геморой;
- Випадіння прямої кишки; недостатність анального отвору.

З. Хірургія новонароджених

- атрезія стравоходу;
- природжені трахеостравохідні нориці;
- природжений пілоростеноз;
- атрезія кишківника; меконіальний ілеус;
- атрезія жовчних ходів;
- ембріональні грижі пупкового канатика;
- синдром асфіксії; флегмона новонароджених;
- гострий гематогенний остеомієліт у немовлят;
- нориці пупка; кальциноз;
- геморогічний синдром;
- сепсис новонароджених.

Травматологія, ортопедія та кісткова патологія

- гострі післятравматичні реакції;
- пологові ушкодження у дітей; черепно-мозкова травма; пошкодження верхніх кінцівок;
- пошкодження нижніх кінцівок та хребта;
- пошкодження тазу; відриви та розтрощення кінцівок;
- травматичне відшарування шкіри;
- природжений вивих стегна, природжена клишоногість, кривошия;
- природжена плоско-вальгусна ступня;
- післятравматичні та післяостеомієлітичні деформації;
- дисплазії кісток та суглобів;
- дистрофічні захворювання кісток; пухлини кісток.

Лікар-інтерн дитячий хірург повинен знати клініку, діагностику, профілактику та лікування основних соматичних захворювань: **серцево-судинної системи** (полрушення ритму серця, серцева недостатність при вадах серця та магістральних судин); **легенів** (набряк, гострий бронхіт, пневмонія, хронічний плеврит, бронхіальна астма, інфаркт легенів, хронічна дихальна недостатність, тромбоемболія легеневої артерії);

шлунково-кишкового тракту (езофагіт, гастрит, хронічний ентерит, коліт, гепатит, панкреатит, холецистит); **сечовидільної системи** (гломерулонефрит, пієлонефрит, гостра та хронічна ниркова недостатність, сечокам'яна хвороба); **ендокринної системи та порушення обміну речовин** (токсикозний зоб, тиреотоксикозна криза, цукровий діабет та гіпоглікемічна кома, гостра та хронічна надниркова недостатність, аліментарно-конституційне ожиріння); **системи кровотворення** (лейкози, залізодефіцитні анемії, В-12 фолієводифіцитна анемія, геморагічний васкуліт, тромбоцитопенічна пурпура); **кістково-м'язової системи та сполучної тканини** (ревматизм і ревматоїдний артрит, анкілозуючий спонділіт, остеоартроз, склеродермія, вузловатий періартерит); клініку, діагностику, лікування та профілактику па-

тології, яка викликає анафілактичний шок, набряк Квінке, сивороточну та медикаментозну хворобу, кандидомікоз і дисбактеріоз кишківника.

Маніпуляції та операції

• Місцева анестезія	50
• Пункція та катетеризація вен	150
• Люмбальна пункція	2
• Екскреторна урографія	10
• Накладання гіпсових пов'язок	40
• Накладання на шкірного та скелетного виявлення	10
• Плевральна пункція	4
• Пункція живота	1
• Катетеризація сечового міхура	15
• Пункційна цистостомія	1
• Транспортна іммобілізація	5
• Репозиція відломків кісток	20
• Вправлення вивихів суглобів	10
• Накладання гіпсових пов'язок при клишоногості	10
• Накладання гіпсових пов'язок при вродженому вивиху стегна	2
• Пункція суглобів	10
• Венесекція	10
• Апендектомія	20
• Грижесічення	20
• Січення водянки оболонки яєчка	25
• Операція при варикоцеле	20
• Операція при гострих захворюваннях яєчка	10
• Розкриття гнійників	30
• Резекція нігтя	25
• Перев'язка судин	2
• Торакоцентез	2
• Остеоперфарація	10
• Видалення поверхневих пухлин	10
• Первинна хірургічна обробка ран	20
• Обробка термічних опіків	10
• Участь у накладанні кишкового анастомозу	5
• Участь у накладанні колостоми	3
• Участь в операціях при кривошії	2
• Участь при дивертикулектомії	2
• Обрізання при фімозі	10

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №1

1. Захворювання хребта у дітей.
2. БДЛ у дітей.
3. Подвоєння шлунково-кишкового тракту в дітей.

Варіант №2

1. Діагностика внутрішньочерепних ускладнень черепно-мозкової травми у дітей. Консервативна терапія посттравматичного синдрому у дітей.
2. Показання і протипоказання до люмбальної пункції у дітей.
3. Вроджена косолапість. Клініка, діагностика, лікування. Реабілітація.

Варіант №3

1. Закрита травма органів сечостатевої системи у дітей.
2. Бронхоектазія у дітей. Аномалії трахеї і бронхів.
3. Лімфангіоми у дітей.

Варіант №4

1. Спино-мозкова грижа у дітей. Хірургічна тактика при вродженій спинномозковій грижі у дітей.
2. Оцінка і забезпечення адекватності подиху у дітей різного віку.
3. Типові переломи верхньої і нижньої кінцівки у дітей. Механізм травми, ускладнення.

Варіант №5

1. Гнійно-запальні захворювання м'яких тканин у дітей (мастит, омфаліт, некротична флегмона новонароджених).
2. Грижі у дітей.
3. Синдром набряклої і гіперемованої мошонки у дітей.

Варіант №6

1. Організаційні основи профілактичної роботи зі здоровими дітьми.
2. Особливості ушкоджень опорно-рухового апарату у дітей.
3. Вроджений вивих стегна у новонароджених і дітей до року. Рання діагностика, лікування. Реабілітація.

Варіант №7

1. Уролітіаз у дітей.
2. Особливості онкології дитячого віку. Макроскопічні ознаки злоякісності пухлини.
3. Гострі гнійні захворювання бруньок у дітей

Варіант №8

1. Родова черепно-мозкова травма. Тактика хірурга при кефалогематомах у дітей.
2. Гідроцефалія у дітей. Діагностика гідроцефалій. Показання до проведення лікворошунтуючих операцій.
3. Лікування переломів трубчастих кіст у дітей. Тактика. Реабілітація.

Варіант №9

1. Закрита травма органів грудної порожнини у дітей.
2. Захворювання урахусу і жовточного протоку у дітей.
3. Динамічна непрохідність кишечника у дітей.

Варіант №10

1. Оцінка і підтримка адекватного кровообігу в дитячому віці.
2. Консервативна терапія посттравматичного синдрому у дітей.
3. Порушення постави у дітей. Сколіоз. Клініка, діагностика, лікування. Диспансеризація.

Варіант №11

1. Подвоєння шлунково-кишкового тракту у дітей.
2. Діафрагмальні грижі у дітей.
3. Апендикулярний перитоніт у дітей.

Варіант №12

1. Методи екстракорпоральної детоксикації у дітей.
2. Діагностика внутрішньо-черепних ускладнень при черепно-мозковій травмі у дітей.
3. Вроджений вивих стегна у дітей старше року. Діагностика, тактика, лікування. Реабілітація.

Варіант №13

1. Апендикулярний перитоніт у дітей.
2. Гострий і хронічний гематогенний остеомієліт у дітей.
3. Тератоми у дітей. Пухлина Вільмса

Варіант №14

1. Радіація і здоров'я дітей.
2. Діагностика внутрішньо-черепних ускладнень при черепно-мозковій травмі у дітей.
3. Порушення постави у дітей. Сколіоз. Клініка, діагностика, лікування. Диспансеризація.

Варіант №15

1. Хронічні закрепи у дітей.
2. Гострий апендицит у дітей старшого віку.
3. Синдром гострої затримки сечі у дітей.

Варіант №16

1. Особливості проведення парентерального харчування у дітей.
2. Родова черепно-мозкова травма. Тактика при кефалогематомах у дітей.
3. Вроджений вивих стегна у немовлят і дітей до року. Рання діагностика, лікування. Реабілітація.

Варіант №17

1. Діафрагмальні грижі у дітей.
2. Синдром пухлини у черевній порожнині.
3. Урологічні захворювання у немовлят.

Варіант №18

1. Діагностика внутрішньо-черепних ускладнень при черепно-мозковій травмі у дітей.

2. Спинно - мозкова грижа у дітей. Хірургічна тактика при вродженій спино-мозковій грижі.
3. Вроджена кривошия. Класифікація. Лікування. Реабілітація.

Варіант №19

1. Патологія печінки і жовчного міхура у дітей.
2. Захворювання стравоходу у дітей.
3. Первинні перитоніти у дітей.

Варіант №20

1. Вроджена кривошия. Класифікація. Лікування. Реабілітація.
2. Особливості ушкоджень кісток тазу і хребта у дітей. Діагностика, тактика, лікування, ускладнення. Реабілітація.

Варіант №21

1. Набута механічна кишкова непрохідність у дітей.
2. Лімфангіоми у дітей.
3. Гострий апендицит у дітей старшого віку.

Варіант №22

1. Особливості анестезіологічного забезпечення в дитячому віці.
2. Спинно - мозкова грижа у дітей. Хірургічна тактика при вродженій спино-мозковій грижі.
3. Лікування переломів трубчатих кісток у дітей. Тактика. Реабілітація

Варіант №23

1. Бронхоектазія у дітей. Аномалії трахеї і бронхів.
2. Гострий панкреатит у дітей.
3. Гнійно - запальні захворювання м'яких тканин у дітей (мастит, омфаліт, некротична флегмона немовлят).

Варіант №24

1. Гідроцефалія у дітей. Діагностика гідроцефалій. Показання до проведення лікворошунтуючих операцій у дітей.
2. Діагностика внутрішньо-черепних ускладнень при черепно-мозковій травмі в дітей.
3. Типові переломи верхньої і нижньої кінцівки у дітей. Механізм травми, ускладнення.

Варіант №25

1. Перитоніт у немовлят.
2. Закрита травма органів сечостатевої системи в дітей.
3. Синдром набряклої та почервонілої мошонки у дітей.

Варіант №26

1. Особливості проведення парентерального харчування у дітей.
2. Консервативна терапія посттравматичного синдрому у дітей.
3. Типові переломи верхньої і нижньої кінцівки у дітей. Механізм травми, ускладнення.

Варіант №27

1. Вроджена кишкова непрохідність у дітей.
2. Апендикулярний перитоніт у дітей.
3. БДЛ у дітей.

Варіант №28

1. Обстеження дитини при нейрохірургічній патології. Показання і протипоказання до проведення люмбальної пункції у дітей.
2. Вроджений вивих стегна у немовлят і дітей до року. Рання діагностика, лікування. Реабілітація.
3. Порушення постави у дітей. Сколіоз. Клініка, діагностика, лікування. Диспансеризація.

Варіант №29

1. Закрита травма органів черевної порожнини у дітей.
2. Набута механічна кишкова непрохідність у дітей.
3. Лимфангіоми в дітей.

Варіант №30

1. Водно-електролітний обмін у дітей. Особливості інфузійної терапії в дитячому віці.
2. Показання і протипоказання до люмбальної пункції у дітей.
3. Врожденний вивих стегна у дітей старше року. Діагностика, тактика, лікування. Реабілітація.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №1

1. Захворювання хребта у дітей.
2. БДЛ у дітей.
3. Подвоєння шлунково-кишкового тракту в дітей.

*Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №11*

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №2

1. Діагностика внутрішньочерепних ускладнень черепно-мозкової травми у дітей. Консервативна терапія посттравматичного синдрому у дітей.
2. Показання і протипоказання до люмбальної пункції у дітей.
3. Вроджена косолапість. Клініка, діагностика, лікування. Реабілітація.

*Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №11*

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №3

1. Закрита травма органів сечостатевої системи у дітей.
2. Бронхоектазія у дітей. Аномалії трахеї і бронхів.
3. Лімфангіоми у дітей.

Затверджено на засіданні кафедри

12.04. 2012 року. Протокол №1

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №4

1. Спино-мозкова грижа у дітей. Хірургічна тактика при вродженій спинномозковій грижі у дітей.
2. Оцінка і забезпечення адекватності подиху у дітей різного віку.
3. Типові переломи верхньої і нижньої кінцівки у дітей. Механізм травми, ускладнення.

Затверджено на засіданні кафедри

12.04. 2012 року. Протокол №1

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №5

1. Гнійно-запальні захворювання м'яких тканин у дітей (мастит, омфаліт, некротична флегмона новонароджених).
2. Грижі у дітей.
3. Синдром набряклої і гіперемованої мошонки у дітей.

Затверджено на засіданні кафедри

12.04. 2012 року. Протокол №1

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №6

1. Організаційні основи профілактичної роботи зі здоровими дітьми.
2. Особливості ушкоджень опорно-рухового апарата у дітей.
3. Вроджений вивих стегна у новонароджених і дітей до року. Рання діагностика, лікування. Реабілітація.

*Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1*

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №7

1. Уролітіаз у дітей.
2. Особливості онкології дитячого віку. Макроскопічні ознаки злоякісності пухлини.
3. Гострі гнійні захворювання бруньок у дітей

Затверджено на засіданні кафедри

12.04. 2012 року. Протокол №1

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №8

1. Родова черепно-мозкова травма. Тактика хірурга при кефалогематомах у дітей.
2. Гідроцефалія у дітей. Діагностика гідроцефалій. Показання до проведення лікворошунтуючих операцій.
3. Лікування переломів трубчастих кіст у дітей. Тактика. Реабілітація.

Затверджено на засіданні кафедри

12.04. 2012 року. Протокол №1

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №9

1. Закрита травма органів грудної порожнини у дітей.
2. Захворювання урахусу і жовточного протоку у дітей.
3. Динамічна непрохідність кишечника у дітей.

Затверджено на засіданні кафедри

12.04. 2012 року. Протокол №1

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №10

1. Оцінка і підтримка адекватного кровообігу в дитячому віці.
2. Консервативна терапія посттравматичного синдрому у дітей.
3. Порушення постави у дітей. Сколіоз. Клініка, діагностика, лікування. Диспансеризація.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №11

1. Подвоєння шлунково-кишкового тракту у дітей.
2. Діафрагмальні грижі у дітей.
3. Апендикулярний перитоніт у дітей.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №12

1. Методи екстракорпоральної детоксикації у дітей.
2. Діагностика внутрішньо-черепних ускладнень при черепно-мозковій травмі у дітей.
3. Врожденний вивих стегна у дітей старше року. Діагностика, тактика, лікування. Реабілітація.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №13

1. Апендикулярний перитоніт у дітей.
2. Гострий і хронічний гематогенний остеомієліт у дітей.
3. Тератоми у дітей. Пухлина Вільмса

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №14

1. Радіація і здоров'я дітей.
2. Діагностика внутрішньо-черепних ускладнень при черепно-мозковій травмі у дітей.
3. Порушення постави у дітей. Сколіоз. Клініка, діагностика, лікування. Диспансеризація.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №15

1. Хронічні закрепи у дітей.
2. Гострий апендицит у дітей старшого віку.
3. Синдром гострої затримки сечі у дітей.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

*Зав.кафедри**проф. Погорілий В.В.*

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №16

1. Особливості проведення парентерального харчування у дітей.
2. Родова черепно-мозкова травма. Тактика при кефалогематомах у дітей.
3. Вроджений вивих стегна у немовлят і дітей до року. Рання діагностика, лікування. Реабілітація.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

*Зав.кафедри**проф. Погорілий В.В.*

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №17

1. Діафрагмальні грижі у дітей.
2. Синдром пухлини у черевній порожнині.
3. Урологічні захворювання у немовлят.

Затверджено на засіданні кафедри

12.04. 2012 року. Протокол №1

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №18

1. Діагностика внутрішньо-черепних ускладнень при черепно-мозковій травмі у дітей.
2. Спинно - мозкова грижа у дітей. Хірургічна тактика при вродженій спино-мозковій грижі.
3. Вроджена кривошия. Класифікація. Лікування. Реабілітація.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №19

1. Патологія печінки і жовчного міхура у дітей.
2. Захворювання стравоходу у дітей.
3. Первинні перитоніти у дітей.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №20

1. Вроджена кривошия. Класифікація. Лікування. Реабілітація.
2. Особливості ушкоджень кісток тазу і хребта у дітей. Діагностика, тактика, лікування, ускладнення. Реабілітація.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №21

1. Набута механічна кишкова непрохідність у дітей.
2. Лімфангіоми у дітей.
3. Гострий апендицит у дітей старшого віку.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №22

1. Особливості анестезіологічного забезпечення в дитячому віці.
2. Спинно - мозкова грижа у дітей. Хірургічна тактика при вродженій спино-мозковій грижі.
3. Лікування переломів трубчатих кісток у дітей. Тактика. Реабілітація

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №23

1. Бронхоектазія у дітей. Аномалії трахеї і бронхів.
2. Гострий панкреатит у дітей.
3. Гнійно - запальні захворювання м'яких тканин у дітей (мастит, омфаліт, некротична флегмона немовлят).

*Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1*

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №24

1. Гідроцефалія у дітей. Діагностика гідроцефалій. Показання до проведення лікворошунтуючих операцій у дітей.
2. Діагностика внутрішньо-черепних ускладнень при черепно-мозковій травмі в дітей.
3. Типові переломи верхньої і нижньої кінцівки у дітей. Механізм травми, ускладнення.

*Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1*

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №25

1. Перитоніт у немовлят.
2. Закрита травма органів сечостатевої системи в дітей.
3. Синдром набряклої та почервонілої мошонки у дітей.

*Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1*

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №26

1. Особливості проведення парентерального харчування у дітей.
2. Консервативна терапія посттравматичного синдрому у дітей.
3. Типові переломи верхньої і нижньої кінцівки у дітей. Механізм травми, ускладнення.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №27

1. Вроджена кишкова непрохідність у дітей.
2. Апендикулярний перитоніт у дітей.
3. БДЛ у дітей.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №28

1. Обстеження дитини при нейрохірургічній патології. Показання і протипоказання до проведення люмбальної пункції у дітей.
2. Вроджений вивих стегна у немовлят і дітей до року. Рання діагностика, лікування. Реабілітація.
3. Порушення постави у дітей. Сколіоз. Клініка, діагностика, лікування. Диспансеризація.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім.. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №29

1. Закрита травма органів черевної порожнини у дітей.
2. Набута механічна кишкова непрохідність у дітей.
3. Лимфангіоми в дітей.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім. М.І.ПИРОГОВА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
Комплексна контрольна робота**

Варіант №30

1. Водно-електролітний обмін у дітей. Особливості інфузійної терапії в дитячому віці.
2. Показання і протипоказання до люмбальної пункції у дітей.
3. Врожденний вивих стегна у дітей старше року. Діагностика, тактика, лікування. Реабілітація.

***Затверджено на засіданні кафедри
12.04. 2012 року. Протокол №1***

Зав.кафедри

проф. Погорілий В.В.

ХІІІ.

ЗАВДАННЯ БАЗАМ СТАЖУВАННЯ НА ЗАОЧНЕ НАВЧАННЯ
**1). Удосконалити та засвоїти питання та навички без яких лікар ін-
терн не може отримати задовільну оцінку**

Загальні запитання

- Основи законодавства з охорони здоров'я і головні директивні документи, які визначають діяльність органів та установ охорони здоров'я.
- Загальні питання організації хірургічної допомоги дітям.
- Принципи деонтології в дитячій хірургії.

- Загальні та функціональні методи обстеження дитини з хірургічною патологією.
- Питання асептики та антисептики в дитячій хірургії.
- Принципи, способи і методи знеболювання в дитячій хірургії, питання інтенсивної терапії та реанімації у дітей.
- Клінічна симптоматика основних хірургічних захворювань у дітей в різних вікових групах.
- Клінічна симптоматика суміжних станів в дитячій хірургічній клініці.
- Принципи підготовки до операції і ведення післяопераційного періоду.
- Застосування у дітей методів фізіотерапії та ЛФК.
- Основи раціонального харчування у здорових дітей. Принципи дієтотерапії хірургічних хворих.
- Хірургічний інструментарій при різних видах оперативних втручань.
- Питання організації та диспансеризації дитячого населення.
- . Загальні принципи лікування гнійних та чистих ран.
- Форми та методи санітарної просвіти.
- Питання організації та діяльності медичної служби цивільної оборони.

Загальні вміння

- Отримати інформацію про захворювання, виявити загальні та специфічні ознаки хірургічного захворювання.
- Оцінити стан здоров'я хворого, прийняти необхідні заходи для виведення хворого із тяжкого стану, визначити об'єм і послідовність реанімаційних міроприємств, надати невідкладну допомогу.
- Визначити необхідність проведення спеціальних методів дослідження. Уміти інтерпретувати отримані результати.
- Визначити покази до госпіталізації та її організації.
- Провести диференційну діагностику основних хірургічних захворювань в різних вікових групах, обґрунтувати клінічний діагноз.
- Обґрунтувати схему, план і тактику ведення хворих, показання і протипоказання до операції.
- Розробити план підготовки хворої дитини до екстренної та планової операції, визначити ступінь порушення гомеостазу, здійснити підготовку всіх функціональних систем організму до операції.
- Забезпечити та виконати місцеве знеболювання.
- Обґрунтувати найбільш доцільну техніку операції при даній хірургічній патології та виконати її в повному об'ємі.
- Оформити медичну документацію та оцінити її ефективність.

- Засвоїти принципи реабілітації хірургічних та ортопедотравматологічних хворих.
- Проводити санітарно-освітню роботу серед населення.

Спеціальні знання

- Повинен знати профілактику, діагностику, клініку та лікування при слідуючих захворюваннях та станах: травматичний шок, гостра кровотеча, гостра серцева та легенева недостатність, гострий токсикоз, включаючи синдром тривалого розчавлювання, опіки тіла.

Спеціальні вміння

Лікар-інтерн дитячий хірург повинен вміти встановити діагноз, провести необхідне лікування при слідуючих захворюваннях:

А. Невідкладна допомога

- гострий апендицит та його ускладнення (апендикулярний інфільтрат, апендикулярний абсцес, перитоніт);
- защемлена пахова, пупкова, стегова та діафрагмальна грижі;
- гостра кишкова непрохідність;
- нирково-кам'яна хвороба, гостра затримка сечі;
- гострий холецистит;
- дивертикул Меккеля;
- мезаденіт;

Б. Планова та пластична хірургія

- патологія епітеліальних ходів шиї;
- патологія піхвового відростку очеревини;
- грижі черевної стінки;
- пухлини та пухлиноподібні утворення м'яких тканин;
- ранули;
- фунгус пупка;
- тератома крижово-куприкової ділянки;

В. Гнійна хірургія

- гнійна рана;
- гнійне запалення м'яких тканин (фурункул, карбункул, флегмона, лімфаденіт, абсцес м'яких тканин, паротит, панаріцій, параніхій, флегмана кисті);
- гнійний артрит;
- врослий ніготь;
- остеомієліт.

Г. Хірургія органів грудної клітки

- вади розвитку бронхів та легенів;
- нагноюваньні захворювання легенів та плеври;
- кісти легенів і поікістоз;
- сторонні тіла дихальних шляхів та бронхів;
- пухлини легенів;

- пухлини та кісти;
- природжені захворювання стравоходу;
- сторонні тіла стравоходу;
- травми стравоходу;
- діафрагмальні грижі;
- травми грудної клітки та її органів;
- природжені деформації грудної клітки.

Д. Урологія

- аномалії нирок та сечоводів;
- вади розвитку сечового міхура;
- гнійно-запальні захворювання органів сечо-статевої системи (пієлонефрит, цистит, паранефрит);
- сечокам'яна хвороба; крипторхізм; варикоцеле; меатостеноз; фімоз; парафімоз; пухлина Вільмса; пухлини сечового міхура;
- травми органів сечостатевої системи.

Є. Абдомінальна ділянка

- виразкова хвороба шлунку;
- синдром портальної гіпертензії;
- кісти та пухлини черевної порожнини;
- кишкові нориці;
- хвороба Крона;
- удвоєння шлунково-кишкового тракту.

Ж. Проктологія дитячого віку

- атрезія прямої кишки та анального отвору;
- природжені звуження задньопрохідного отвору;
- епітеліальні куприкові ходи;
- природжена клоака;
- хвороба Гіршпрунга; мегаколон;
- гострий та хронічний парапроктит; тріщини заднього проходу; геморой;
- Випадіння прямої кишки; недостатність анального отвору.

З. Хірургія новонароджених

- атрезія стравоходу;
- природжені трахеостравохідні нориці;
- природжений пілоростеноз;
- атрезія кишківника; меконіальний ілеус;
- атрезія жовчних ходів;
- ембріональні грижі пупкового канатика;
- синдром асфіксії; флегмона новонароджених;
- гострий гематогенний остеомієліт у немовлят;
- нориці пупка; кальциноз;
- геморогічний синдром;
- сепсис новонароджених.

Травматологія, ортопедія та кісткова патологія

- гострі післятравматичні реакції;
- пологові ушкодження у дітей; черепно-мозкова травма; пошкодження верхніх кінцівок;
- пошкодження нижніх кінцівок та хребта;
- пошкодження тазу; відриви та розтрощення кінцівок;
- травматичне відшарування шкіри;
- природжений вивих стегна, природжена клишоногість, кривошия;
- природжена плоско-вальгусна ступня;
- післятравматичні та післяостеомиєлітичні деформації;
- дисплазії кісток та суглобів;
- дистрофічні захворювання кісток; пухлини кісток.

Лікар-інтерн дитячий хірург повинен знати клініку, діагностику, профілактику та лікування основних соматичних захворювань: **серцевосудинної системи** (полрушення ритму серця, серцева недостатність при вадах серця та магістральних судин); **легенів** (набряк, гострий бронхіт, пневмонія, хронічний плеврит, бронхіальна астма, інфаркт легенів, хронічна дихальна недостатність, тромбоемболія легеневої артерії);

шлунково-кишкового тракту (езофагіт, гастрит, хронічний ентерит, коліт, гепатит, панкреатит, холецистит); **сечовидільної системи** (гломерулонефрит, пієлонефрит, гостра та хронічна ниркова недостатність, сечокам'яна хвороба); **ендокринної системи та порушення обміну речовин** (токсикозний зоб, тіреотоксикозна криза, цукровий діабет та гіпоглікемічна кома, гостра та хронічна надниркова недостатність, аліментарно-конституційне ожиріння); **системи кровотворення** (лейкози, залізодефіцитні анемії, В-12 фолієводифіцитна анемія, геморагічний васкуліт, тромбоцитопенічна пурпура); **кістково-м'язової системи та сполучної тканини** (ревматизм і ревматоїдний артрит, анкілозуючий спонділіт, остеоартроз, склеродермія, вузловатий периартерит); клініку, діагностику, лікування та профілактику патології, яка викликає анафілактичний шок, набряк Квінке, сировоточну та медикаментозну хворобу, кандидомікоз і дисбактеріоз кишківника.

Маніпуляції та операції

• Місцева анестезія	40
• Пункція та катетеризація вен	100
• Люмбальна пункція	4
• Екскреторна урографія	10
• Накладання гіпсових пов'язок	50
• Накладання нашкірного та скелетного в'язання	20

• Плевральна пункція	4
• Пункція живота	1
• Катетеризація сечового міхура	5
• Пункційна цистостомія	1
• Транспортна іммобілізація	15
• Репозиція відломків кісток	20
• Вправлення вивихів суглобів	20
• Накладання гіпсових пов'язок при клишоногості	10
• Накладання гіпсових пов'язок при вродженому вивиху стегна	2
• Пункція суглобів	10
• Венесекція	10
• Апендектомія	20
• Грижесічення	20
• Січення водянки оболонки яєчка	25
• Операція при варикоцеле	20
• Операція при гострих захворюваннях яєчка	10
• Розкриття гнійників	30
• Резекція нігтя	25
• Перев'язка судин	2
• Торакоцентез	2
• Остеоперфарація	10
• Видалення поверхневих пухлин	10
• Первинна хірургічна обробка ран	30
• Обробка термічних опіків	20
• Участь у накладанні кишкового анастомозу	5
• Участь у накладанні колостоми	3
• Участь в операціях при кривошії	1
• Участь при дивертикулектомії	1
• Обрізання при фімозі	20

2). Провести семінари за темами:

1. Історія розвитку дитячої хірургії на Україні та СНД. Чотири періоди дитячої хірургії. Внесок Шварца, Краснобаєва, Сітенка, Турнера, Терновського, Шуринка, Дмитрієва, Куца, Долецького, Христич, Георгіу, Баїрова, Ісакова, Волкова, Сітковського тощо в розвиток дитячої хірургії. Історія дитячої хірургії Вінниччини. Перспективи розвитку дитячої хірургії

2. Хірургічний сепсис. Токсико-інфекційний шок у дітей

3. Синдром набряку та гіперемії мошонки у дітей.

4. Синдром блювоти у дітей.

5. Хронічний закреп у дітей. Випадіння прямої кишки.

6. Аномалії і захворювання стравоходу у дітей.

7. Діафрагмальна грижа у дітей.

8. Пухлини середостіння та органів грудної порожнини у дітей.
9. Пухлини черевної порожнини та позачеревного простору.
10. Крижево-куприкові пухлини у дітей.
11. Торакотравма у дітей.
12. Дитячий травматизм. Політравма у дітей. Контрактура Фолькмана .
13. Термічні пошкодження у дітей.
14. Дитячий церебральний параліч у немовлят та дітей раннього віку.
15. Родова травма у дітей.
16. Пухлини, дисплазії та остеохондропатії кісток у дітей. Деформації грудної клітки.

Примітка: Всі теми розглядаються за принципом: класифікація, семіотика, діагностика, лікування, реабілітація та диспансеризація даного захворювання.

3). Підготувати та провести наукові конференції:

1. СНІД у дітей. Сучасні тенденції проблеми. Особливості профілактики СНІДу в умовах дитячого хірургічного стаціонару. Особливості захисту та первинної допомоги медичному персоналу при СНІДі. Юридичні та деонтологічні аспекти проблеми.
2. Діти і наркоманія. Особливості надання хірургічної допомоги дітям-наркоманам або батьки, яких наркомани. Деонтологічні та правові сторони проблеми.
3. Дитина і екологія. Особливості надання хірургічної допомоги дітям в умовах екологічної катастрофи або ж післяаварійного періоду.

ІХ.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

- 1.Сучасна організація хірургічної допомоги дітям Внесок С.Д. Терновського, А.Р. Шурінка, М.Л. Дмитрієва в розвиток дитячої хірургії. Історія дитячої хірургії на Вінниччині.
- 2.Туморозний перитоніт у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.
- 3.Гострий апендицит у дітей першого року життя. Маскуючі синдроми. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.

4. Генетично детерміновані синдроми, що проявляються хірургічною симптоматикою. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.
5. Природжені "білі" вади серця у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.
6. Природжені "сині" вади серця у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.
7. Черепно-мозкова травма у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.
8. Синдром ендогенної інтоксикації. Поліорганна недостатність у дітей. Діагностика та лікування синдрому ендогенної інтоксикації у дітей.
8. Особливості проведення антибактеріальної терапії у дітей при хірургічних захворюваннях.
10. Права і обов'язки лікаря дитячого хірургічного закладу. Юридичні аспекти надання хірургічної допомоги дітям. Медична етика. Медична деонтологія. Хірургія і релігія.
11. Хірургічні захворювання у дітей, котрі потребують гінекологічної допомоги. Апендікогенітальний синдром.
12. СНІД у дітей. Сучасні тенденції проблеми. Особливості профілактики СНІДу в умовах дитячого хірургічного стаціонару. Особливості захисту та первинної допомоги медичному персоналу при СНІДі. Юридичні та деонтологічні аспекти проблеми.
13. Діти і наркоманія. Особливості надання хірургічної допомоги дітям-наркоманам або батьки, яких наркомани. Деонтологічні та правові сторони проблеми.
14. Дитина і екологія. Особливості надання хірургічної допомоги дітям в умовах екологічної катастрофи або ж післяаварійного періоду.

X.

ТЕМАТИКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЙ

1. Сучасна організація хірургічної допомоги дітям Внесок С.Д. Терновського, А.Р. Шурінка, М.Л. Дмитрієва в розвиток дитячої хірургії. Історія дитячої хірургії на Вінниччині.
2. Туморозний перитоніт у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.
3. Гострий апендицит у дітей першого року життя. Маскуючі синдроми. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.

4. Генетично детерміновані синдроми, що проявляються хірургічною симптоматикою. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.
5. Природжені "білі" вади серця у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.
6. Природжені "сині" вади серця у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.
7. Черепно-мозкова травма у дітей. Етіопатогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Тактика лікування. Ускладнення. Наслідки. Реабілітація. Диспансеризація.
8. Синдром ендогенної інтоксикації. Поліорганна недостатність у дітей. Діагностика та лікування синдрому ендогенної інтоксикації у дітей.
9. Особливості проведення антибактеріальної терапії у дітей при хірургічних захворюваннях.
10. Права і обов'язки лікаря дитячого хірургічного закладу. Юридичні аспекти надання хірургічної допомоги дітям. Медична етика. Медична деонтологія. Хірургія і релігія.
11. Хірургічні захворювання у дітей, котрі потребують гінекологічної допомоги. Апендікогенітальний синдром.